

Incest jako celospolečenské tabu

Bc. Milena Dostálová

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Milena DOSTÁLOVÁ**
Osobní číslo: **H09354**
Studijní program: **N 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Incest jako celospolečenské tabu**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury k oblasti incestu.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti incestu, incestního tabu a sexuálního zneužívání.
Tabu v oblasti incestu.
Incest jako forma sexuálního zneužívání.
Incestní typy.
Možnosti řešení incestního sexuálního zneužívání.
Prevence sexuálního zneužívání.
Pomáhající organizace obětem sexuálního zneužívání.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvalitativního výzkumu – Presentace médií incestního zneužívání.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Presentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

FREUD, S. Totem a tabu; Vtip a jeho vztah k nevědomí: teoretická část. Praha: Práh, 1991, ISBN 80-900835-1-X.

HENDL, J. Kvalitativní výzkum : základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN: 80-7367-040-2.

VANIČKOVÁ, E. Komerční sexuální zneužívání dětí. Praha: Česká společnost pro ochranu dětí edice RŮŽOVÁ LINKA, 2004. ISBN 80-239-3443-0.

VANIČKOVÁ, E. Sexuální násilí na dětech: výskyt podoby, diagnostik, terapie, prevence. Praha: Portál, 1999. ISBN: 80-7178-286-6.

WEISS, P. Sexuální zneužívání dětí. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0929-5.

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Radana Kroutilová Nováková, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce:

20. ledna 2011

Termín odevzdání diplomové práce:

29. dubna 2011

Ve Zlíně dne 20. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně .....25.2.2011.....

.....
.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užitje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Autorka se v teoretické části zabývá definicí základních pojmů problematiky incestního tabu – tabu ve společnosti, incest jako tabu. Incest jako sexuální zneužívání, jeho typy, osobnost pachatele páčajícího incest, motivy vedoucí k incestu, průběh sexuálního zneužívání, prevence sexuálního zneužívání. Možnosti jak pomoci obětem sexuálního zneužívání. Autorka předkládané diplomové práce se snaží v praktické části diplomové práce ukázat rozdílnost v prezentaci médií incestu. Cílem výzkumu je zjistit, jakým způsobem cizojazyčná média prezentují incestní zneužívání a to na konkrétní události, jež se odehrála v Rakousku. Problematika incestního zneužívání je stále aktuální. Sociální pedagogika se mimo jiné zabývá problematikou médií, jak média ovlivňují vnímání okolního světa. Média tvoří v dnešní době podstatnou součást volného času každého člověka. Pro sociální pedagogika je důležitý poznatek, že média tvoří podstatný zdroj informací dnešního člověka, ale je nutné si také uvědomit potřebu se naučit pracovat s přijímanými informacemi, aby si člověk sám dokázal vytvořit svůj názor.

Klíčová slova: sexuální zneužívání, incest, tabu, incestní tabu, prevence, pachatelé sexuálního zneužívání, osobnost pachatele, motivy incestu, incestní typy

ABSTRACT

In the theoretical part the author deals with definitions of basic concepts of issues incest taboo - taboo in society, incest as a taboo. Incest as sexual abuse, its types, personality of the offender committing incest, motives of incest, the process of sexual abuse, sexual abuse prevention.,options how to help victims of sexual abuse. In the practical part of the thesis the author presenting the thesis tries to show differences in the presentation of media incest. This research aims to find out how the foreign language media present incestuous abuse and the specific events that took place in Austria. The issue of incest abuse is still current. Social education, inter alia, deals with the media, how media affect the perception of the world. Today media are an essential part of free time for each person. It is an important lesson for social pedagogy that the media are the principal source of information for modern man, but it is also necessary to recognize the need to learn to work with accepted information that a person could make his/her own opinion.

Keywords: sexual abuse, incest, taboo, taboo incestuous, prevention, perpetrators of sexual abuse, the perpetrator's personality, motives of incest, incestuous types

„Největší chyba, kterou v životě můžete udělat, je mít pořád strach, že nějakou uděláte.“

Elbert Hubbard

Děkuji Mgr. Radaně Kroutilové Novákové, Ph.D. za užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé diplomové práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ZÁKLADNÍ POJMOSLOVÍ	12
1.1 TABU.....	12
1.2 INCEST.....	13
1.3 INCESTNÍ TABU.....	13
1.4 SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ	14
1.5 SYNDROM CAN	15
2 INCEST JAKO FORMA SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ	16
3 OSOBNOST PACHATELE	17
3.1 INCESTNÍ TYPY	17
3.1.1 Endogamický typ	17
3.1.2 Psychopatický typ	18
3.1.3 Situační typ.....	18
4 MOTIVY A MYŠLENKOVÉ PROCESY VEDOUcí K INCESTU	19
4.1 MOTIVY K INCESTU VE VZTAHU K ŽIVOTNÍM OKOLNOSTEM.....	19
4.1.1 Původní rodina	19
4.1.2 Životní okolnosti předcházející incestu	19
4.1.3 Partnerské problémy.....	19
4.2 MOTIVY, KTERÉ UVÁDĚJÍ PACHATELE	20
4.3 MYŠLENKOVÉ PROCESY PACHATELŮ INCESTU	20
5 PRŮBĚH SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ	22
6 NÁSLEDKY SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ	23
7 PREVENCE	25
7.1 PRIMÁRNÍ PREVENCE.....	25
7.2 SEKUNDÁRNÍ PREVENCE.....	26
7.3 TERCÍÁRNÍ PREVENCE	26
8 FORMY POMOCI	27
8.1 AKUTNÍ FORMY POMOCI PŘI SEXUÁLNÍM ZNEUŽÍVÁNÍM	27
8.2 POLICIE ČR	27
8.3 TERAPIE	28
8.4 SVĚPOMOCNÉ SKUPINY	29
8.5 OCHRANA ZNEUŽITÉHO DÍTĚTE	29
8.6 SYSTÉM USPOŘÁDÁNÍ A ZAJIŠTĚNÍ PÉČE O DĚTI S CAN.....	29
9 SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ A PRÁVNÍ ASPEKTY V ČR	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
10 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	34

10.1	CÍL VÝZKUMU	34
10.2	DÍLČÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY	34
10.3	ZDROJ DAT	35
10.4	ZPRACOVÁVÁNÍ DAT:	36
10.5	POPIS KAUZY	36
10.6	INTERPRETACE DAT	37
10.7	OSOBNOST PACHATELE	37
10.7.1	Osobnost pachatele dle publikace Josef Fritzl: netvor z Amstettenu.....	37
10.7.2	Osobnost pachatele dle BBC News.....	39
10.7.3	Osobnost pachatele dle Das Handelsblatt	40
10.7.4	Osobnost pachatele dle časopisu Stern	40
10.7.5	Jak média prezentují osobnost pachatele?.....	41
10.8	JAKÉ JSOU MOTIVY VEDOUcí K INCESTU DLE MÉDIí?.....	42
10.8.1	Motivy vedoucí k incestu dle publikace Josef Fritzl: netvor z Amstettenu.....	42
10.8.1.1	Ve vztahu k původní rodině	42
10.8.1.2	Ve vztahu k životním okolnostem.....	43
10.8.1.3	Ve vztahu k partnerským problémům	43
10.8.2	Motivy vedoucí k incestu dle BBC News	43
10.8.3	Motivy vedoucí k incestu dle novin Das Handelsblatt.....	43
10.8.4	Motivy vedoucí k incestu dle časopisu Stern	44
10.8.4.1	Ve vztahu k původní rodině	44
10.8.4.2	Ve vztahu k životním okolnostem.....	44
10.8.4.3	Ve vztahu k partnerským problémům	44
10.8.5	Jaké jsou motivy vedoucí k incestu dle médií?	45
10.9	PRŮBĚH SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ.....	46
10.9.1	Průběh sexuálního zneužívání dle publikace Josef Fritzl: netvor z Amstettenu.....	46
10.9.2	Průběh sexuálního zneužívání dle BBC News.....	49
10.9.3	Průběh sexuálního zneužívání v časopise Das Handelsblatt.....	52
10.9.4	Průběh sexuálního zneužívání v časopisu Stern.....	54
10.9.5	Jaký je průběh sexuálního zneužívání podle médií?	57
10.10	NÁSLEDKY SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ.....	59
10.10.1	Následky sexuálního zneužívání dle publikace Josef Fritzl: netvor z Amstettenu.....	59
10.10.2	Následky sexuálního zneužívání dle BBC News	60
10.10.3	Následky sexuálního zneužívání dle Das Handelsblatt.....	61
10.10.4	Následky sexuálního zneužívání dle časopisu Stern	61
10.10.5	Následky sexuálního zneužívání v médiích	62
10.11	POUŽITÁ LITERATURA	64
10.12	SHRNUTÍ VÝZKUMU.....	64
	ZÁVĚR	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	68
	SEZNAM TABULEK.....	70
	SEZNAM PŘÍLOH.....	71

ÚVOD

Sexuální zneužívání je i v dnešní době velice závažný problém, neboť už podle studie, která se uskutečnila v ČR v letech 1996 – 98, jež mapovala sexuální zneužívání v dětství za pomoci metody retrospektivní výpovědi dospělých mužů a žen, vyplývá, že každá třetí dospělá žena přiznává osobní zkušenost se sexuálním zneužitím. Osobní zkušenost uvedl každý čtvrtý až pátý muž (Vaničková, 1999).

Domnívám se, že tyto čísla jsou pouze špičkou ledovce, že ve skutečnosti se může jednat o daleko vyšší čísla.

Mezi kulturami existují rozdíly ve vnímání slova tabu, co je tabu pro jednu kulturu, nemusí být tabu pro druhou. Např. incest je v mnohých kulturách považován za tabu. Ale co to vlastně tabu je? Dle Geist (1993) je tabu zákaz něco dělat, o něčem mluvit, s někým se stýkat atd. Tento zákaz nemá racionální neodůvodnění.

V teoretické části této diplomové práce naleznete typy tabu, které existují ve společnosti, a hlavně se zaměřuji na problematiku incestního tabu. Incest jako forma sexuálního zneužívání. Na problematiku sexuálního zneužívání nahlížím ve své práci z hlediska prevence a řešení sexuálního zneužívání. Také neopomím se zabývat i průběhem sexuálního zneužívání.

V praktické části své diplomové práce se zaměřuji na prezentaci incestního zneužívání v médiích na konkrétní kauze, která se odehrála v Rakousku (případ Fritzl). Chtěla bych ukázat, že existují rozdíly v prezentaci incestu mezi jednotlivými médii, neboť media nám prezentují vědomě či podvědomě svůj názor, za těmito médii jsou pouze jenom lidé, kteří mají svůj osobitý názor. Co pro jedno médium může být zbytečnou informací, pro druhé je stěžejní informací. Kauzu incestního zneužívání Fritzl jsem si vybrala, protože to je to jeden z nejděsivějších případů, kdy bychom se mohli domnívat, že se toto stalo ve středověku. Tento případ v roce 2008 otrásl celou společností. Případ ukazuje, jak daleko může zajít incestní sexuální zneužívání. Nejenom že se jedná o dlouhodobé sexuální zneužívání, ale je také spojeno s omezováním osobní svobody a nelidským týráním oběti. Tato práce ukazuje informace, jež se vědí o incestním zneužívání, na případu, který se stal, což nám více přiblíží problematiku incestního zneužívání. Domnívám se, že mluvením o incestním zneužívání se může předejít určité tabulaci tohoto tématu, kdy se o této problematice na veřejnosti moc nemluví.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ POJMOSLOVÍ

1.1 Tabu

Také si možná kladete otázku, co to vlastně tabu je? Každý z nás si pod tím to pojmem představí odlišné věci, ale všechny tyto naše představy, spojuje jedna obecná definice, kterou v sobě máme zakořeněnou už odmalička. A to že tabu je striktní sociální zákaz některé z lidských aktivit nebo sociálních zvyků označených za svaté a zakázané. Porušení tabu je obvykle ve společnosti považováno za nežádoucí a nepřijatelné. Musíme si samozřejmě také uvědomit jednu ze zásadních věcí a to, že každá společnost pojímá tabu různě, to je dané kulturními vzorci a výchovou v rodině. V praxi to znamená, že co je tabu v jedné kultuře, může být naprosto běžnou věcí v druhé kultuře.

Kde jsme se poprvé setkali s tabu? Většinou ho známe ze svých rodin, kdy nás rodiče taktně či přísně upozorňovali na to, že v lidské kultuře a společnosti jsou věci, o kterých se na veřejnosti nemluví a které se prostě nedělají.

Nejprve se obecně seznámíme s problematikou tabu. Tento termín se objevuje v mnoha polynézkých kulturách. U těchto kultur je slovo tabu často spojeno s náboženstvím. Do Evropy se dostalo v roce 1777 díky Jamesu Cookovi, který ho přivezl ze svých cest po jižních mořích. Z angličtiny se pak rozšířilo do většiny evropských jazyků (Freud, 1991).

Rozdíl mezi některým tabu jsou z hlediska jeho vynutitelnosti, některá tabu jsou zakázána zákonem, některá vedou jen ke ztrapnění, hanbě.

Můžeme se setkat s různými tabu. Zde bych se chtěla zmínit o pár nejznámějších tabu, které ve společnosti známe. Např. **stravovací omezení** (košer, ale i zákaz kanibalismu). Dále to může být **omezení sexuálních aktivit a vztahů** (sňatek, míšení ras, homosexualita, incest, pedofilie...), **omezení tělesných projevů a funkcí a úpravy těla** (říhání, obřízka, odhalování částí těla), **užívání drog nebo také sprostých slov** (Freud, 1991).

Žádné tabu není všeobecné pro všechny společnosti, ale některá tabu, jako například kanibalismus a incest jsou společná většině společností. Tabu vzniká z mnoha důvodů a slouží mnoha důležitým funkcím ve společnosti. Zůstává často i v platnosti, i pokud původní důvod, proč vznikl, již vymizel. Tabu nám proto ukazují některé detaily

ze života společnosti v minulosti. Jako za tabu se považuje i hovor na zakázané téma. To může vést k deformaci nebo nahrazení zakázaných slov (Freud, 1991).

Také **Sigmund Freud** se pokoušel analyzovat tabu v chování člověka. Zdůrazňoval nevědomé motivace vedoucí k takovým zákazům. Jednou z nejznámějších prací Sigmunda Freuda byla práce Totem a tabu, kde spojuje zakázané chování a zasvěcení objektů do příbuzenských skupin. Freud v ní uvádí, že existuje tabu „univerzální“, sem řadíme incest a otcovražda, které tvoří základ moderní společnosti (Freud, 1991).

Sigmund Freud ve svém díle Totem a tabu ještě zmiňuje o těchto tabu - **menstruační tabu, tabu v medicíně, tabu v politice, incestní tabu a obrazová tabu** (Freud, 1991).

1.2 Incest

Incest je definován jako sexuální aktivita mezi blízkými příbuznými. Incest je v převážné většině současných i historických kultur považován za tabu a je zakázán. Přesná definice tohoto termínu se však různí, protože se liší definice výrazů „sexuální aktivita“ a „blízký příbuzný“. V některých kulturách je blízký příbuzný jen pokrevní, v jiných kulturách se mezi blízké příbuzné řadí i dítě adoptované nebo získané sňatkem, podle šárie je to i osoba kojená stejnou ženou. Incest je mezi sourozenci, tak i mezi rodičem a jeho potomkem, mezi osobami různého i stejného pohlaví. Ve většině společností západní civilizace je poměr mezi blízkými pokrevními příbuznými zločinem (Weiss, 2000).

1.3 Incestní tabu

Na incestní tabu můžeme pohlížet ze dvou absolutně rozdílných pohledů. Můžeme na něj pohlížet jako na něco úplně zvrhlého nebo ho ospravedlňovat. Občas se stane, že se do sebe zamilují dva lidé a pak zjistí, že jsou příbuzní. I toto se stává. Mnohdy díky adopcím, kdy děti neznají své původní rodiče, mohou se dopouštět nechtěně incestu.

Bohužel daleko častěji se setkáváme v médiích s incestem založeným na zneužití moci. Založeného na využití síly rodiče vůči svému dítěti. Pachatelem incestu nemusí být pouze rodič, může se jednat o kteréhokoliv příbuzného. Jak na toto reaguje většinová společnost? Doufejme, že s odporem. Tabu je něco, co nás děsí, co náš život koriguje v určitých zajetých kolejkách společnosti. Co způsobuje to, že někdo tyto zažité koleje společnosti překročí? Je to jenom snaha si něco vyzkoušet nebo je v tom snaha o nadvládu

nad druhou osobou? Či snaha kompenzovat současné problémy tím, že někoho jiného, nad kým máme tu moc, zneužijeme pouze na uspokojení svých tužeb?

1.4 Sexuální zneužívání

Sexuální zneužívání je vysoce traumatizující zážitek, který negativně ovlivňuje celý další život oběti.

Vaničková (1999) definuje **sexuální zneužívání** jako nepatřičné vystavení dítěte pohlavnímu kontaktu, činnosti či chování, které zahrnuje jakékoli pohlavní dotýkání, styk nebo vykořisťování kýmkoliv, komu bylo dítě svěřeno do péče anebo kýmkoli, kdo dítě zneužívá. Touto osobou může být rodič, příbuzný, přítel, odborný či dobrovolný pracovník či cizí osoba.

Vaničková (1999) **dělí sexuální zneužívání** na bezdotykové, dotykové a kontaktní. **Bezdotykové zneužívání** zahrnuje např. setkání s exhibicionisty a účast na sexuálních aktivitách, kde nedochází k žádnému tělesnému kontaktu. **Kontaktní zneužívání** je takové, kde dochází k pohlavnímu kontaktu, včetně laskání prsou a pohlavních orgánů, pohlavnímu styku, pohlavnímu styku orálnímu nebo análnímu.

Dále se můžeme setkat s různými formami komerčního zneužívání. Komerční sexuální zneužívání dělíme na:

- obchodování s dětmi (dítě je za finanční úplatu nebo poskytnutí jiné služby předáno jiné osobě nebo skupině osob, za účelem např. sexuálního zneužívání)
- dětská prostituce (využívání dětí při sexuálních aktivitách za finanční úplatu)
- dětská pornografie (je to jakékoliv zobrazení dítěte, účastníčího skutečné nebo předstírané sexuální aktivity) (Vaničková, 2004).

Sexuální zneužívání dále můžeme dělit podle délky trvání na **krátkodobé a dlouhodobé**. Jsou známi čtyři základní obrazy modelu sexuálního zneužívání dívek. Nejčastější popisovaná forma je **incest mezi vlastním otcem a dcerou. Pohlavní styk mezi nevlastním otcem a dospívající dcerou partnerky. Kontaktní zneužívání osobou dívce známou. Čtvrtou formou je přinucení ke sledování pornografie a kontakt s exhibicionistou** (Vaničková, 1999).

Můžeme se, ale také setkat s incestem mezi sourozenci. **Incest mezi sourozenci** je sexuální interakce mezi jedinci, kteří mají společného jednoho nebo oba rodiče. Podle

výzkumů se incest mezi sourozenci vyskytuje častěji než incest typu rodič-dítě. Vyskytuje se častěji mezi sourozenci opačného pohlaví. Sexuální zneužívání mezi sourozenci se projevuje zneužitím moci a autority. Starší děti sexuálně zneužívající své mladší bratry a sestry, jim často ubližují různými způsoby. Mezi psychické týrání může řadit - zavírání sourozence do temné místnosti, vyhrožování nebo přesvědčování, že jej nikdo nemá rád apod. (<http://sexualni.zneuzivani.cz/category/zneuzivani-v-rodine>).

Mezi sexuální agresory najdeme i osoby, které můžeme označit jako **situační pachatele a preferenční pedofily**. Situační pachatelé nemají své sexuální zaměření orientováno na děti. Ale berou je jako alternativu pro uspokojení svých tužeb. Preferenční pedofilové jsou k dětem přitahovány abnormálně strukturovaným sexuálním pudem (Vaničková, 1999).

1.5 Syndrom CAN

Syndrom CAN (Child Abuse and Neglect) neboli syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Jedná se o převážně úmyslné ubližování dítěti, způsobené nebo působené nejčastěji jeho nejbližšími vychovateli, hlavně rodiči. Za týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte považujeme jakékoliv nenáhodné, vědomé (nebo i nevědomé) jednání rodiče, vychovatele anebo jiné osoby vůči dítěti, které je v dané společnosti nepřijatelné nebo odmítané a jež poškozuje tělesný, duševní i společenský stav a vývoj dítěte (Matějček, 1995).

2 INCEST JAKO FORMA SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ

Současná společnost považuje incest za něco nepřístojného, ale zároveň také je to něco o čem se raději nemluví, což u pachatelů incestu může způsobit utkvělou představu, že když se nikdo nedozví o jejich nevhodném chování, že vše bude v pořádku, že budou moci v klidu dál pokračovat v sexuálním zneužívání. U incestu převažuje kontaktní sexuální zneužívání nad bezkontaktním sexuálním zneužíváním. Zde bych chtěla blíže přiblížit specifika incestu.

3 OSOBNOST PACHATELE

Neexistují žádné specifické osobnostní rysy, které by umožňovaly rozlišit pachatele incestu od ostatních jedinců. Nejsou to pouze osoby z nižších společenských vrstev. Zpravidla ani netrpí psychózou nebo mentální retardací. Ani to nebývají praví pedofilové, jak by se mohlo zdát, spíše jsou to osoby s emočními problémy. K incestu je vedle sexuálního uspokojení vedou také zvrácené emoční potřeby (jako je např. potřeba kontroly, moci, pozornosti, identity a sebehodnoty). Někteří autoři se ale pokusili vytvořit obecnou charakteristiku na základě klinické zkušenosti. Do obecné charakteristiky řadíme zkušenosti s opuštěností v dětství, nedostatečnou mužskou identitu, slabé self, nízkou empatii, nízkou kontrolu impulsů, sociální nekompetencí, nedostatkem sebekritiky a pocitu viny (<http://sexualni.zneuzivani.cz/zneuzivani-v-rodine/osobnost-pachatele-incestu/>).

3.1 Incestní typy

Incestní typy se dají obecně dělit podle toho, zda se jedná o **dobrovolný incest** nebo o **nedobrovolný incest**. Dále pak **podle aktérů incestu** (otec-dcera/syn, matka-dcera/syn, jiní rodinní příslušníci a dítě). Nejméně obvyklým druhem incestu je incest typu matka-syn jelikož je blokován intenzivními pouty vytvořenými během synova kojeneckého období. Incest otec-dcera se vyskytuje až 78% oznámených případů incestní delikvence, zatímco pouze 18% jsou incesty sourozenecké, 1 % incesty matka-syn a zbývající 3% jsou hromadné incestní vztahy (Munková, 2001).

Meisleman (Van Niekerk, 2005) popisuje různé osobnostní typy pachatelů incestu mezi otci. Rozděluje je na typ endogamický, psychopatický a situační (<http://sexualni.zneuzivani.cz/zneuzivani-v-rodine/osobnost-pachatele-incestu/>).

3.1.1 Endogamický typ

Tento typ se vyskytuje mezi pachateli nejčastěji. Pachatelé se projevují jako emocionálně a sexuálně závislí, trpí poruchou osobnosti. Většinou jsou pachatelé dobře sociálně adaptovaní. Tento typ pachatele netouží po sociálních či sexuálních vztazích se ženami mimo svou rodinu. K páchání incestu se uchylují, když se jejich manželství blíží k zániku. Zpravidla tento typ pachatele pochází z rozvrácené rodiny. Trpěli absencí rodičů, ať už fyzicky nebo emocionálně. Často se u nich projevuje závislost na sexu a paranoidní chování. V rodině se projevují despoticky, svou dceru pokládají za svůj soukromý majetek.

Tito tyraní se projevují mimo svou rodinu jako sympatičtí a nesmělí (<http://sexualni.zneuzivani.cz/zneuzivani-v-rodine/osobnost-pachatelu-incestu/>).

3.1.2 Psychopatický typ

Psychopatický typ zneužívá svoje dítě, protože věří, že uspokojování jeho vlastních impulsů je důležitější než negativní důsledky, které to dítěti může přinášet. Vyhledává stimulaci, novotu a vzrušení. Je bezcitný, sobecký, manipulativní, nezodpovědný, impulsivní, promiskuitní a asociální. Tento typ je méně častý než endogamický typ. Porter a kolegové našli psychopatické rysy asi u 15 % pachatelů incestu (<http://sexualni.zneuzivani.cz/zneuzivani-v-rodine/osobnost-pachatelu-incestu/>).

3.1.3 Situační typ

Situační typ představuje poměrně obyčejného člověka, který za nepříznivých životních okolností (rozvod, smrt, úraz, nemoc) dočasně sklouzne ke zneužívání své dcery. Tento typ představuje asi 5% pachatelů (<http://sexualni.zneuzivani.cz/zneuzivani-v-rodine/osobnost-pachatelu-incestu/>).

Smith a kolegové (1995) našli několik vlastností, které se u pachatelů vyskytují běžněji, než je obvyklé. Jedná se především o emoční a sociální deficity (sociální izolace, sociální fobie, problémy z navazování blízkých a důvěrných vztahů). Tyto vlastnosti však nejsou typické jen pro pachatele incestu a často se vyskytují i v běžné populaci (In <http://sexualni.zneuzivani.cz/zneuzivani-v-rodine/osobnost-pachatelu-incestu/>).

4 MOTIVY A MYŠLENKOVÉ PROCESY VEDOUcí K INCESTU

Dle Weisse (2001) existují tři možné motivy k páčání incestu a to je sexuální potřeba, emocionální potřeba a nutkové znovu odehrávání vlastního traumatu.

Dále se budu více zabývat motivy incestu ve vztahu k životním okolnostem a motivy, které popsali samotní pachatelé incestu.

4.1 Motivy k incestu ve vztahu k životním okolnostem

Carolyn Copps Haley (2001) rozděluje motivy vedoucí ke spáchání incestu na oblast původní rodiny, životních okolností předcházejících incestu a partnerských problémů.

4.1.1 Původní rodina

Pachatelé popisovali svou původní rodinu jako rodinu, kde byl cítit určitý odstup či nedostupnost svých rodičů. Všichni respondenti popsali, že měli jen malý nebo žádný vztah s vlastním otcem. V dětství pachatelé vnímali nedostatek péče a také odmítání ze strany jednoho nebo obou rodičů. Mnoho z nich popsalo konflikty mezi rodiči, psychické týrání a polovina z také i fyzické týrání (In <http://sexualni.zneuzivani.cz/category/zneuzivani-v-rodine>).

4.1.2 Životní okolnosti předcházející incestu

Životní okolnosti, které předcházely incestu, popisovali pachatelé jako stresující a neuspokojivé. Mezi nejčastější životní problémy začleňovaly problémy mezi partnery, nízkou sebeúctu, zneužívání alkoholu, nedostatek sexu, zdravotní a pracovní problémy (In <http://sexualni.zneuzivani.cz/category/zneuzivani-v-rodine>).

4.1.3 Partnerské problémy

Problémy mezi jednotlivými pachateli se lišily, ale každý respondent popsal konflikty ve vlastním partnerství (manželství). Své partnerství charakterizovali nedostatkem komunikace a velkým množstvím nedořešených a neprodiskutovaných problémů. Pachatelé se snaží ospravedlnit, že se k sexuálnímu zneužívání uchýlili z důvodu neuspokojivého sexuálního vztahu s partnerkou. Ale zároveň popisují výraznou odlišnost sexuálního uspokojení, které jim přináší sexuální kontakt s vlastní dcerou. Sexuální kontakt s dcerou prožívají jako velmi sexuálně vzrušující a uspokojivý (In <http://sexualni.zneuzivani.cz/category/zneuzivani-v-rodine>).

Obecně se dá říci, že pachatelé překrouceně přičítají dětem větší odpovědnost za incestní styky než sami sobě a připisují jim dokonce i větší zisky, které jim ze styku plynou.

4.2 Motivy, které uvádějí pachatelé

Carolyn Copps Haley (2001) popsala, jak samotní pachatelé popisovali rozličné motivy, které je vedly k vyhledávání sexuálního kontaktu se svými dětmi. Tyto motivy rozdělila na potřebu sexuálního uspokojení, hledání úniku z nespokojenosti ve vlastním životě, vyjádření nenávisti vůči vlastním partnerkám a neadekvátní vyjádření náklonnosti a lásky. Pachatelé se často domnívají, že vztah s jejich dcerou je spíše vztahem dospělého k dospělému, než dospělého k dítěti (In <http://sexualni.zneužívani.cz/category/zneužívani-v-rodine>).

4.3 Myšlenkové procesy pachatelů incestu

Myšlenkové procesy pachatelů incestu můžeme dle Carolyn Copps Haley (2001) rozdělit na myšlenkové procesy sloužící k překonání strachu z prozrazení, k rozpuštění odpovědnosti, vztahující se k získání svolení, vztahující se k společensko-kulturním faktorům.

- **Myšlenkové procesy sloužící k překonání strachu z prozrazení**

Strach, že dojde k odhalení incestu, může tvořit podstatnou zábranu před realizací incestu. Mnozí pachatelé se domnívají, že dítě se matce nesvěří z důvodu, špatných vztahů. Problém nastává, pokud dítě záležitost neohlásí, může dojít k opakování sexuálního zneužívání. U pachatele dochází ke zmírnění strachu.

- **Myšlenkové procesy sloužící k rozpuštění odpovědnosti**

Otcové páchající incest pokládají sexuální zneužívání jako nevinou hru. Často tvrdí, že ke zneužívání začalo zcela náhodně, nebo že dítě samo udělalo první krok.

- **Myšlenkové procesy vztahující se k získání svolení**

Pachatelé si svolení k páčání incestu získávají interpretací normálních nebo „pozitivních“ reakcí dítěte nebo o svolení k sexuálnímu kontaktu přímo dítě požádají. Pachatelé interpretují reakce dítěte (nebo jejich nepřítomnost) v tom duchu, že dítě s tím souhlasí.

- **Myšlenkové procesy vztahující se k společensko-kulturním faktorům**

Pachatelé si jsou vědomi relativně nízkých trestů za sexuální zneužívání dětí. Také si myslí, že se před společností spíše ospravedlní, když řeknou, že byli v tu chvíli pod vlivem alkoholu. Obecně pachatelé vytváří, pokřivují realitu podle sebe, tak aby mohli snáze zdolat své vnitřní zábrany (In <http://sexualni.zneuzivani.cz/category/zneuzivani-v-rodine>).

5 PRŮBĚH SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ

Sexuální zneužívání probíhá v postupných etapách, které mají své specifické vlastnosti. Sexuální zneužívání můžeme rozdělit na etapu **sexuální interakce**, kdy pod záminkou sexuální osvěty se zneužívající rodič začne před dítětem sám odhalovat. Tyto aktivity obvykle směřují k **tělesnému dotýkání**. Po této etapě vždy následuje **etapa utajování**. Utajení umožňuje rodiči dále dítě zneužívat. Cílem zneužívajícího rodiče je **motivování oběti k aktivní participaci na zneužívání**. K tomu využívá rozličné dárky. Pak následuje **etapa odhalení**, která tvoří základ pro zastavení sexuálního zneužívání. Sexuální zneužívání může odhalit např. jiná osoba, která se stane svědkem incestu. Další možností jak odhalit sexuální zneužívání je zjištění tělesného poranění u oběti. Stěžejní etapou sexuálního zneužívání je etapa reakce na odhalení. Ve většině případů sexuálního zneužívání dochází k tomu, že zneužívající rodič popírá výpověď zneužívaného dítěte (Weiss, 2000).

6 NÁSLEDKY SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ

Míra následků sexuálního zneužívání závisí na délce sexuálního zneužívání. Sexuální zneužívání dělíme na dlouhodobé a krátkodobé. Závažnost traumatu pro další vývoj závisí na míře použitého násilí, délce doby traumatizace (jednorázové, opakované zneužívání), věk (ve kterém ke zneužívání dochází) a blízkost zneužívané osoby. Mezi **krátkodobé důsledky sexuálního zneužívání** řadíme poruchy spánku, emoční labilitu spojenou s depresivními stavy, selhávání ve škole, psychosomatické (bolesti břicha), poruchy sexuálního chování. Mezi **dlouhodobé důsledky sexuálního zneužívání** v dětství patří trvalé a hluboké poruchy emočního ladění (deprese), emoční labilita, poruchy sebevnímání, poruchy spánku, koncentrace, pocity odlišnosti, sebevražedné myšlenky, poruchy příjmu potravy, psychosomatické potíže, nadužívání drog, neschopnost navázat a udržet partnerské vztahy, sexuální dysfunkce, negativní vztah k vlastnímu tělu, noční můry (intenzivní, násilné), pocity viny, Flešbky, strach z mužů/žen, strach z promluvení (<http://sexualni.zneuzivani.cz/dusledky/somaticke-nasledky/>).

U obětí sexuálního zneužívání se často setkáváme s **posttraumatickou stresovou poruchou**, která vzniká jako opožděná reakce na traumatickou událost. Projevuje se četnými změnami na fyzické, emoční i sociální rovině. Posttraumatická stresová porucha byla poprvé definována v souvislosti s problémy vietnamských veteránů, kteří i po návratu z války trpěli následky války. Teprve později se začala posttraumatická stresová porucha spojovat i se sexuálním zneužíváním. U posttraumatické stresové poruchy vše začíná na biologické úrovni. Dojde k aktivaci limbického systému. Dochází k aktivaci produkce epinefrinu a norepinefrinu. Tyto hormony mobilizují tělo k reakci na ohrožení (útěku, boji aj.). Druhý systém začíná uvolněním spouštěče kortikotropinu, který aktivuje podvěsek mozkový, ten uvolní adrenokortikotropin (ACTH), který stimuluje nadledvinky k produkci kortizonu. Kortizol pomáhá dosáhnout opět tělesné homeostázy. Tento mechanismus se nazývá osa hypotalamus - hypofýza - nadledvinky. Pokud celý proces proběhne až k fázi navrácení těla do homeostázy, je událost ukončena a nedochází k posttraumatické stresové poruše. Pokud dojde k neukončení mobilizace, dochází k neustálé aktivaci nervového systému, který je tímto zcela vybočen z běžného tempa. Posttraumatická stresová porucha bývá někdy označována jako „porucha arousalu“. Při prožívání velmi silných stresových situací dochází k narušení schopnosti zapamatovat si tyto události. Lidé trpící posttraumatickou stresovou poruchou, mají snížený práh

psychofyzilogické excitace a mají sklon reagovat na neohrožující podněty jako na podněty, které jsou nebezpečné a pro ně ohrožující

(<http://sexualni.zneuzivani.cz/category/zneuzivani-v-rodine>).

Mezi prokázané somatické následky sexuálního zneužití řadí Carol Berkowitz (1998) syndrom dráždivého tračníku (irritable bowel syndrom), chronické bolesti pánve (chronic pelvic pain), bolesti hlavy a zad (In <http://sexualni.zneuzivani.cz/dusledky/somaticke-nasledky>).

Mezi oběťmi sexuálního zneužívání se vyskytuje **syndrom dětského přizpůsobení se pohlavnímu zneužití, který má pět postupných fází**. První fází je utajování, pak nastává fáze bezmocnosti, svedení a přizpůsobení. Předposlední fází je opožděné, konfliktní a nespravedlivé odhalení. Poslední fází je odvolání výpovědi (Vaničková, 1999).

7 PREVENCE

V oblasti sexuálního zneužívání je nezbytná prevence. Je velice důležité, aby již malé děti byly informovány o tom, co si k nim dospělí mohou dovolit, a tím se předcházelo dlouhodobému sexuálnímu zneužívání.

Matějček a Dytrych (1994) analyzují principy prevence CAN (syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte) ze dvou základních pozic, které označují jako prevenci primární a prevenci sekundární. Provozníková (Vaničková et. Al., 1994) člení prevenci CAN na primární, sekundární a terciární (In Weiss, 2000).

7.1 Primární prevence

„Prevence primární je podle definice Světové zdravotní Organizace strategie, která vede k předcházení neblahého společenského jevu takovým způsobem, že:

- *neblahý jev je potlačen přímo v zárodku*
- *neblahý jev nemá žádné podmínky pro svůj vznik (Weiss, 2000).“*

Dle Täubnera by měla být primární prevence zaměřena na veřejnost, děti a mládež, sdělovací prostředky a státní instituce, rodiče a pedagogy výchova pedagogů a lékařů. Primární prevence by měla směřovat ke všem dětem, aby se předcházelo sexuálnímu zneužívání. Primární prevence by měla zajistit, aby neblahý jev sexuálního zneužívání byl potlačen přímo v začátcích, aby nemohlo dojít ke vzniku tohoto negativního jevu (Weiss, 2005).

Jednou z metod primární prevence je **sexuální výchova**. Sexuální výchova se zaměřuje na tři oblasti – biologicko-hygienické poučení, sexuální vztah jako jedna z podob vztahu mezi lidmi a prevenci před sexuálním zneužitím dítěte. Biologicko – hygienické poučení se zaměřuje na snahu zabránit předčasnému těhotenství a šíření pohlavních nemocí (např. HIV). Prevence před sexuálním zneužitím dítěte by měla informovat dítě o podobách sexuálního zneužívání, tyto informace by mělo mít dítě již v předškolním věku, aby vědělo, co si k němu dospělí nesmí dovolit (Weiss, 2005).

Sexuálnímu napadení je možné předcházet, pokud jsou děti dostatečně informovány a možnosti se bránit. Primární prevence by měla být zaměřena nejen na potencionální oběť, ale i na osobu pachatele. V primární prevenci pak musíme uvažovat o potencionálním pachateli, tedy o člověku, který trestný čin nespáchal a přitom je nositelem určitých uvědomovaných i neuvědomovaných vlastností. Ale také se zaměřit na pachatele, jenž

trestný čin sexuálního zneužívání již spáchal. Tento pachatel je v evidenci (byl již léčen) nebo naopak není v evidenci (nebyl ještě potrestán) (Weiss, 2000).

Co mohou rodiče na ochranu svých dětí podniknout? Rodiče by měli dávat bedlivý pozor, kdo se pohybuje v okolí jejich dětí (původcem sexuálního zneužívání může být někdo ke komu má dítě důvěru). Neméně důležité je podporovat dítě ve svěřování se s problémy, tím, že jej bereme vážně, vnímáme, co nám říká. Všímáme si signálů naznačujících ohrožení. Důležité je dětem vysvětlit, že i "hodní" lidé mohou někdy dělat špatné věci. Pachatelé sexuálního zneužívání využívají mnohdy dětské naivity. Bedlivě hlídáme osoby, v blízkosti dítěte. Nedovolujeme dětem, aby byly ve společnosti lidí, kterým nedůvěřujeme. Při stanovování bezpečnostních pravidel upozorňujeme dítě na to, co by mohlo nastat, kdyby se setkalo se „špatnými lidmi“. Rodiče by měli vést děti k tomu, aby dokázali říci "ne" a dokázali požádat o pomoc, když budou mít problémy (Weiss, 2005).

7.2 Sekundární prevence

Matějček (In Weiss, 2005) za sekundární prevenci pokládá vyhledání rizikové skupiny obyvatelstva a rizikových situací, u kterých dochází k syndromu CAN. Sekundární prevence se zaměřuje na cílené působení na ty skupiny lidí a ty situace tak, aby se riziko snížilo riziko sexuálního zneužívání na minimum.

7.3 Terciární prevence

Terciární prevence se používá tam, kde už ke zneužívání došlo. Cílem je zamezit dalšímu opakování násilí vůči dítěti a minimalizovat poškození, které již dítě utrpělo. Terciární prevence se skládá ze dvou etap. První etapou je etapa diagnostická. Druhou etapou je etapa pomocná, ochranná a terapeutická. Etapa diagnostická – odborné pracoviště provádí zhodnocení míry poškození oběti. Míra poškození je hodnocena na úrovni medicínské, psychologické a právní. Etapa pomocná, ochranná terapeutická – smyslem je především rozhodnutí odborného pracoviště, zda dítě zůstane nadále v rodině nebo ne (Weiss, 2000).

8 FORMY POMOCI

Formy pomoci můžeme obecně rozdělit podle poskytovatele pomoci: na státní a nestátní organizace pomáhající obětem sexuálního zneužívání. Dále sem řadíme i svépomocné skupiny, různé formy terapií (dle osoby, které je terapie poskytnuta – např. osobě oběti, pachatele).

8.1 Akutní formy pomoci při sexuálním zneužíváním

Oběť sexuálního zneužívání by neměla oddalovat obranou reakci a doufat, že sexuální zneužívání samo od sebe přestane. Nejlepší obranou je útek nebo útok. Útok musí být razantní odmítnutí nevhodného chování pachatele. Pokud je oběť v situaci, kdy ji někdo osahává, obtěžuje, chce po ní něco, co je jí nepříjemné, je zbytečné čekat, že by pachatel ze svých požadavků ustoupil. Oběť se nesmí bát bránit. Pachatel spoléhá na to, že oběť má strach. Důležité je pachatele zaskočit ráznou obranou. Pachatele veřejně označit, ukázat na něj. Nejlepší je, pokud má oběť zastání rodiny. A pokud rodina pomůže nahlásit oběti, co se stalo. Mnohdy se stává, že rodina oběti nevěří, myslí, že si oběť vymýšlí. V tento moment je důležité i přes nedůvěru rodiny nahlásit sexuální zneužívání, jedině tak je možné zamezit pokračování ve zneužívání. Důležité je, aby si oběť uvědomila, že za to nemůže. Mnohdy pomůže, když si oběť může promluvit s odborníkem o nepříjemných pocitech spojených s prodělaným traumatem, aby dokázala žít dál.

8.2 Policie ČR

V případě zjištění, že bylo dítě zneužíváno, neoddalujeme informování Policie ČR. S dítětem se snažíme mluvit v klidu, nepopíráme pravdivost jeho tvrzení. Zamezíme styk pachatele s dítětem. Policie ČR nám pomůže s dalšími kroky, které je nutné udělat. Kontakty na Policii ČR naleznete v příloze.

Po násilném trestném činu je také důležité vyhledat odborné lékařské ošetření. Je nutné zjistit, zda dítě není nakaženo nějakou pohlavně přenosnou chorobou. Mnohdy je potřeba za účelem komplexního vyšetření zajistit pobyt dítěte v odborném zařízení. Na základní somatická vyšetření navazují vyšetření psychologické a sociálně-psychologické. Jeho součástí by měl být i dotazník. Umožňuje stanovit diagnózu postižení syndromem CAN. Je žádoucí dítě po zasažení okamžitě umístit do péče dětského krizového centra nebo některé odborné instituce, jež je o problematice zneužívaných dětí dostatečně poučená, a zde také dítě důkladně vyšetřit sociálně, pediatricky, psychologicky,

podle potřeby i psychiatricky atd. Rozhovor s dítětem musí vždy vést odborník. Důležité jsou i video nahrávky. Jednosměrné zrcadlo dovoluje přítomnost kriminalisty, advokáta pachatele či sociální pracovníce. Konečné rozhodnutí o obvinění pachatele patří policii, jež postupuje též s ohledem na odborné nálezy, popř. s ohledem na znalecké posudky (Weiss, 2000).

8.3 Terapie

Dalším krokem, který oběti umožní se snáze navrátit do „normálního života“, je terapie. Pro oběť je důležité si promluvit s odborníkem a s ním pracovat na vnitřním zpracování traumatizující zkušenosti. Trauma se mnohdy vrací v podobě flashbacků (znovu prožívání traumatu). Oběť se při terapii učí umět znovu navázat i partnerské vztahy, mnoho obětí má problém navázat „normální“ vztah. Mají strach. Při dotyku partnera se jim vrací nepříjemné vzpomínky na trauma. Terapie bývá dlouhodobá. Pokroky se daří pomalu. Je potřeba s terapií začít co nejdříve, aby se předešlo vzniku posttraumatické stresové poruchy. Terapií můžeme rozdělit podle účastníků terapie:

- **Terapie dětské oběti**

Na akutní lékařské ošetření by měla navazovat krizová intervence psychologická. Psychoterapeutická intervence by měla zůstat hlavním nástrojem zvládnutí krize. Po terapii se většinou objeví potřeba změnit něco v životě klienta nebo jeho rodiny. Praeterapeutická fáze je období, které vrcholí rozhodnutím vyhledat odborníka. Psychoterapeutická fáze je doba spolupráce klienta a psychoterapeuta. Postterapeutická fáze je čas, kde doznívají zkušenosti získané v předchozím procesu (Vaničková, 1999).

- **Terapie sexuálních agresorů**

Terapie závisí na diagnóze agresora. Sexuální deviace můžeme dělit na deviace sexuální identifikace (transsexualismus), na deviace sexuální orientace (pedofilie) a deviace sexuálního chování (exhibicionismus, sadismus, masochismus). Patologická sexuální agresivita se projevuje u sexuálních agresorů. Je nezbytná léčba. Jedná se o soubor psychoterapie, socioterapie a biologických učebních metod. Smysl biologické léčby spočívá ve snaze snížit sexuální aktivitu (Vaničková, 1999).

Terapii je někdy možné provádět pouze a výhradně s využitím psychoterapeutických technik. Neměli bychom ale zapomínat na možnosti psychofarmakologie (Weiss, 2000).

8.4 Svépomocné skupiny

Jednou z nejpoužívanějších forem pomoci obětem sexuálního zneužívání jsou svépomocné skupiny. Obětem sexuálního zneužívání pomáhá rozhovor s někým, kdo to zažil, neboť jenom on ví, jak se oběť sexuálního zneužívání cítí, co ji trápí. Může ji ukázat naději na vedení „normálního života“. Pro oběť je důležité si uvědomit, že není tou, co může za sexuální zneužívání.

Matoušek (2001) uvádí hlavní principy svépomocných skupin:

- Oslabení pocitů izolace – lidé, kteří si připadají od okolního světa izolovaní, se zde setkávají s dalšími, kteří mají podobné životní osudy, a již jen tento fakt je spojuje a izolaci oslabuje.
- Vzájemná emocionální podpora – účastníci se nejen potkávají, ale při sdílení se vzájemně podporují, mívají často pocit, že „jsou na jedné lodi“.
- Potíže jsou zvládnány i tím, že „nemocný“ pomáhá zvládat podobné problémy někomu jinému – najednou je člověk vytržen z řešení vlastních problémů a bezvýchodné situace a orientuje se na problémy druhých a zjišťuje, že jeho podpora a přítomnost může být pro druhé důležitá a nápomocná v řešení jejich problémů, posiluje se tím sebevědomí i chuť postavit se svým vlastním problémům.

Za hlavní cíl svépomocné skupiny považuje „zmírnit pocit odcizení a izolace“.

8.5 Ochrana zneužitého dítěte

Důležitá je účast psychologa po celou dobu šetření dítěte. Exaktní postup při stanovování diagnózy zahrnuje i diferenciální diagnózu. **První rovinou je pomoc a podpora dítěte** spočívající v poskytnutí první pomoci zasaženému dítěti nebo dětem, v odvrácení nepříznivých důsledků. **Druhá rovina intervence ve prospěch postiženého dítěte** je střednědobá terapie. Potvrzení diagnózy v rámci interdisciplinárních aktivit, stanovení léčebného plánu a dohodu s rodiči či opatrovníkem. **Třetí dlouhodobá rovina léčby a rehabilitace** týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte použitá především tam, kde dosavadní úsilí nebylo úspěšné (Weiss, 2000).

8.6 Systém uspořádání a zajištění péče o děti s CAN

Nejdůležitější organizací v systému péče o děti se syndromem týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (CAN) jsou, dle mého názoru, linky důvěry, kam si

děti mohou anonymně zavolat a poradit se s pracovníkem linky důvěry o dalších krocích, co mají dělat. U linek důvěry je pro děti nejdůležitější anonymita a to, že je vyslechně někdo, kdo jejich výpověď nebude zpochybňovat. Linky důvěry spadají pod dětské krizové centrum, které se dále skládá z ambulantní části (kde je urgentní příjem), linek důvěry či horké linky, ústavní části (azylový dětský domov pro děti v nouzi), terénní práce. Dětské krizové centrum vzniklo v Praze-Michli v roce 1992. Jeho hlavním zaměřením je pomoc zneužívaným dětem. Postupem času postupně vznikala podobná centra. Dětské krizové centrum spolupracuje s dalšími linkami důvěry, odbornými ordinacemi příslušných lékařů, nemocnic a dětské kliniky. Linky bezpečí se zabývají pomocí dětem a mládeži v krizových situacích. Sdružení pomáhá dětem a mladým lidem nejen v obtížných životních situacích, ale i s jejich každodenními starostmi. Nalezneme tu nonstop linku 116 111 nebo 800 155 555. Mnohdy mají děti problém se svěřit někomu tváří tvář, ale prostřednictvím telefonu je to pro ně méně traumatizující. Mají možnost anonymně zjistit, co mají dělat, aby se tato traumatizující zkušenost neopakovala (www.linkabezpeci.cz).

Další významnou organizací zabývající se pomocí obětem trestné činnosti je i **Bílý Kruh Bezpečí**. Poskytuje bezprostřední bezplatnou pomoc obětem v síti poraden BKB. Poskytuje morální, psychologické a právní pomoc. Zajišťuje informovanost občanů a veřejné správy o problémech obětí trestné činnosti pomocí přednášek, publikační činnosti, projekty v médiích. Tyto činnosti jsou nedílnou součástí primární prevence. Pracují s oběťmi zneužívání

(http://www.bkb.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=240).

9 SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ A PRÁVNÍ ASPEKTY V ČR

V ČR se uskutečnila v letech 1996 – 98 studie mapující sexuální zneužívání v dětství za pomoci metody retrospektivní výpovědi dospělých mužů a žen. Zjištěná data zhruba odpovídala hodnotám v ostatních evropských zemích. Ze studie vyplývá, že každá třetí dospělá žena přiznává osobní zkušenost se sexuálním zneužitím. Osobní zkušenost uvedl každý čtvrtý až pátý muž (Vaničková, 1999).

Na zkušenost se sexuálním zneužitím v dětství se ptal také i Weiss a Zvěřina v rámci studie sexuálního chování obyvatel ČR. Zkušenost se sexuálním zneužíváním uvádělo 4,6 – 7,1% mužů a 8,7 – 10,4% žen. Měření se provádělo v pětiletých intervalech. Mezi jednotlivými měřeními byly různé výsledky. Z posledního šetření vyplývá, že většina zneužití jsou nepenetrativní povahy. Na policii bylo oznámeno minimum případů (3% u žen a 4% u mužů), rodičům oznámilo skutečnost 14% žen a 4% mužů. Tato traumatizující zkušenost měla negativní vliv na jejich další sexuální a partnerský život u 47% žen a 27% muž (Vaničková, 1999).

První reprezentativní výzkum sexuálního zneužití v dětství v naší populaci provedl tým Sdružení Linky bezpečí v letech 1997-8. Z výsledků tohoto výzkumu vyplývá, že některou z forem sexuálního zneužití v dětství zažilo 33% žen a 17% mužů. Více jak 50% obětí uvedlo zkušenost s opakovaným zneužitím (Vaničková, 1999).

Otázkou je, zda tyto čísla odpovídají skutečnosti, domnívám se, že skutečnost může být mnohem horší. Sexuální zneužívání je v rodině utajováno. Přiznat, že člověk byl sexuálně zneužíván, není jednoduché, chce to velkou míru odvahy.

Intenzita subjektivně prožitých následků se výrazně lišila podle charakteru zneužití. Následky, se kterými se dlouho nevyrovnali, pociťovalo 22,9% z těchto respondentů, kteří byli zneužití kontaktní formou a 42,9% z těch, u kterých zneužití zahrnovalo i tělesnou penetraci. Trvalé, celoživotní psychické následky prožívá 21,4% obětí zneužitých penetrací (Vaničková, 1999).

Nejsilnějším nástrojem v potírání sexuálního zneužívání je trestní zákon. Mezinárodní úmluva o právech dítěte za dítě považuje každého jedince mladšího 18 let.

*„Trestní zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vymezuje v § 3 **trestný čin** jako pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně, s tím,*

že čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestního činu.“ (Weiss, 2000, s. 17)

V České republice je dle §242 Trestního zákona pohlavní zneužití dítěte mladšího 15 let trestným činem. Pachatel takového činu může být odsouzen až k 15 letům odnětí svobody (Weiss, 2000).

Podle Listiny základních práv a svobod je definováno, že každý může činit, to co není zákonem zakázáno. Ale můžeme se setkat případy sexuálního zneužívání, kde došlo i k omezování osobní svobody. U sexuálně motivovaných trestných činů je znásilnění podle § 241 trestního zákona a pohlavní zneužívání podle § 242 a § 243 trestního zákona. Podle § 205 trestního zákona, týrání svěřené osoby podle § 215 trestního zákona, ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 trestního zákona, ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 trestního zákona nebo útisku podle § 237 trestního zákona. Za pohlavní zneužívání je považováno jakékoliv jednání, jehož smyslem je dosažení pohlavního uspokojení (Weiss, 2000).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

10 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

Jednalo se o kvalitativní výzkum s využitím obsahové analýzy cizojazyčných dokumentů. Byla použita metoda triangulace, kde byly zkoumány tři typy dokumentů. Prvním typem byl tisk (časopis Stern), druhým typem byla publikace (Josef Fritzl: netvor z Amstettenu) a třetím typem byla virtuální data nacházející se na internetu (on-line noviny BBC News a Das Handelsblatt).

10.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, jakým způsobem cizojazyčná média prezentují incestní zneužívání a to na konkrétní události, jež se odehrála v Rakousku. Problematika incestního zneužívání je stále aktuální. Je důležité si také uvědomit, jakým způsobem média ovlivňují naše vnímání okolního světa. Média tvoří podstatnou součást volného času dnešního člověka. Při přijímání informací z médií bychom si měli vytvořit svůj nezaujatý názor na věc. Některým lidem a zvláště pak dětem chybí kritický přístup ke zpracování informací z médií, berou informace podávané médiem jako absolutní pravdu, neuvědomují si, že za médiem stojí pouze lidé, kteří prezentují svůj názor. Sociální pedagogika se zabývá i problematikou médií, jak média ovlivňují vnímání okolního světa. Pro sociálního pedagoga je důležité si uvědomit, že média jsou podstatným zdrojem informací dnešního člověka, ale také i potřebu naučit se pracovat s předkládanými informacemi. Média ovlivňují názory široké populace, a proto je důležité se zamyslet nad tím, jak prezentují konkrétní kauzu sexuálního zneužívání. Domnívám se, že každý člověk vnímá incest odlišně a chtěla bych ve svém výzkumu poukázat na **rozdíly v prezentování médií konkrétní kauzy sexuálního zneužívání** (v časopisech, na internetu, v literatuře) – využívám, zde metodu triangulace. V této kauze Fritzl je nejvíce šokující, že pachatel svou oběť držel 24 let ve sklepě, aniž by to někdo tušil. Zplodil s ní 7 dětí (1 zemřelo). Mohli bychom se domnívat, že se to stalo ve středověku. Tento případ byl odhalen v roce 2008 v rakouském městě Amstettenu.

10.2 Dílčí výzkumné otázky

- Jakým způsobem prezentují média osobnost pachatele?
- Jaké byly motivy k incestu dle médií? (původní rodina, životní okolnosti předcházející incestu, partnerské problémy)
- Jakým způsobem probíhalo sexuální zneužívání dle médií?

- Jaké jsou následky sexuálního zneužívání dle médií?

10.3 Zdroj dat

Dle Hendela (2005) můžeme použít analýzu dokumentů v případě, že nemáme přístup k informacím pomocí pozorování, dotazování nebo měření. Ve své práci čerpám poznatků o této kauze z různých typů zdrojů, co mi zaručuje náhled na tuto kauzu z více pohledů. V dokumentech se projevují vědomé nebo nevědomé postoje, hodnoty a ideje osob, které ho vytvořili. Využívám metodu analýzy dokumentů, neboť se domnívám, že tuto problematiku je velice těžké zkoumat přímo. Pro oběti sexuálního zneužívání je těžké mluvit o své zkušenosti s někým cizím. V praktické části své diplomové práce se zaměřuji na prezentaci médií kauzy Fritzl. K výzkumu bylo použito kvalitativní metoda zkoumání. Byla použita metoda analýzy dokumentů.

„Content analysis (obsahová analýza) analýza dokumentů a textů s cílem rozkrýt jejich vlastnosti s ohledem na položenou otázku (Hendel, 2005, s. 387).“

Dle Hendela (2005) patří analýza dokumentů ke standardní aktivitě jak kvantitativního, tak kvalitativního výzkumu. Pro potřeby mé diplomové práce jsem si zvolila kritéria, která korespondují s dílčími výzkumnými otázkami tj. případné vztahy mezi výskyty jednotlivých kategorií v jednotkách textu. Ve své práci pracuji s termínem média, pro účely své diplomové práce nahlížím na média, jako na něco, co ostatním lidem zpřístupňuje informace, ke kterým nemají možnost se sami osobně dostat.

Mezi nejrozšířenější média (tzv. masmédia) řadíme periodický tisk, rozhlas, televize a internet (<http://cs.wikipedia.org/wiki/M%C3%A9dia>).

Ve své práci využívám tu část dokumentů, kterou Hendel (2005) označuje jako tzv. výstupy masových médií a řadí mezi ně časopisy, noviny, publikace. Dále budu využívat i virtuální data nacházející se na internetu (webové stránky). Zkoumané dokumenty lze zařadit do kategorie současných dokumentů, které vznikaly v průběhu vyšetřování kauzy Fritzl. Konkrétně mezi zkoumané dokumenty budu ve svém výzkumu využívat německý tisk časopis Stern (a to č. 14, 19, 20 v těchto číslech je kauza Fritzl dopodrobna rozebrána), anglické on-line noviny BBS, anglickou publikaci Josef Fritzl: netvor z Amstettenu a německé noviny Das Handelsblatt, které jsou volně přístupné na internetu.

10.4 Zpracovávání dat:

Po prvním důkladném přeložení dokumentů do českého jazyka a jejich prostudování byla data z dokumentů zredukována. Tyto data jsem pak dále **analyzovala pomocí rámcové analýzy**. Nejprve jsem tyto data prostudovala a pak jsem z nich vytvořila seznam témat. Pak jsem vytvořila **kódovací rámec**, který by pokryl účel výzkumu. Jednotlivé **kódy** pro každé „médiu“ byly zaznamenány do tabulek. Tím se provedla reorganizace dat, došlo k jejich zpřehlednění. Identifikovala jsem pravidelnosti a rozdílnosti mezi prezentací incestu v médiích. Ve zprávě jsem použila citace z dokumentů, abych blíže přiblížila zkoumaný jev. Zpráva je doplněna statistickými tabulkami s charakteristikami celé zkoumané skupiny médií. Každá tabulka je opatřena komentářem.

10.5 Popis kauzy

V dubnu roku 2008 šokovala svět kauza incestu z rakouského města Amstettenu. Třiasedmdesátiletý Josef Fritzl 24 let zneužíval a věznil svou dceru ve sklepení svého domu. Josef Fritzl se narodil 9. dubna 1935. Vyrůstal bez otce a v dětství byl denně bit svou matkou. Vyučil se elektrotechnikem. Se svou ženou Rosemarie měl sedm dětí. V roce 1967 byl obviněn ze znásilnění. V březnu 2009 byl odsouzen na doživotí za zneužívání své dcery Elisabeth a byla mu přikázána ochranná léčba. Svou dceru znásilňoval od jejich jedenácti let, je otcem jejich sedmi dětí, jedno z nich po porodu zemřelo a Fritzl ho zpopelnil. Od roku 1984 až do roku 1993 byla jeho dcera Elisabeth zadržována v jediné místnosti. Teprve poté Fritzl sklepní prostory rozšířil. Její vězení bylo o rozloze 60 m², s výškou stropu 1,7 metru. Prostory byly cítit plísni, nebylo zajištěno důkladné odvětrání. Děti, které se narodily předtím, tedy musely přihlížet, jak otec pravidelně dceru znásilňoval. Tři děti se mu pak podařilo legálně adoptovat. Uvěznění Elisabeth začalo 28. srpna 1984. Tehdy bylo Elisabeth 18 let. Kauza byla uveřejněna v dubnu roku 2008, kdy Elisabethina nejstarší dcera Kerstin (21 let) upadla do bezvědomí kvůli selhání ledvin. Fritzl po přemlouvání, souhlasil s jejím převozem do nemocnice. Zde bylo lékařům nápadné, proč je tato dívka tak hubená, bílá a projevuje se u ní nedostatek vitamínů. Začali pátrat po matce. Fritzl byl nucen umožnit své dceři Elisabeth, aby se dostavila do nemocnice a sem byla přivolána policie a došlo k vyšetřování (Hall, 2009).

10.6 Interpretace dat

Při analýze dokumentů byl použit **kategorizační systém**. V kategorizačním systému jsem hledala zástupce dané kategorie. Např. **kategorie motivy incestu**, podkategorie původní rodina, zde by mohl být zástupcem této kategorie např. otec pachatele, který mohl negativně ovlivnit pachatele v dětství.

Přínosem tohoto výzkumu je propracovaný pohled v prezentaci médií této konkrétní kauzy. Kde si čtenář může povšimnout rozdílu v prezentaci této kauzy jednotlivými médii. Pro každé médium je charakteristický pohled na tuto kauzu, některá média se nezabývají tím, co podle nich není důležité, tak tyto informace záměrně vynechávají, přestože je toto stěžejní pro další médium.

10.7 Osobnost pachatele

V této části se budu zabývat popisem osobnosti pachatele dle jednotlivých médií. Osobnost je tvořena psychickými vlastnostmi a rysy osobnosti, které determinují lidské reakce. Psychické vlastnosti osobnosti jsou relativně trvalé vlastnosti osobnosti, které ovlivňují prožívání a myšlení, na jejich základě můžeme předpovídat, jak se člověk zachová či jak bude jednat. Rysy osobnosti jsou psychické vlastnosti člověka, projevují se chováním a jednáním, jsou příznačné pro určitého jedince, těmi to vlastnostmi se odlišuje od ostatních. Vyjadřuje pozorovanou konstelaci vlastností a rysů osobnosti

(<http://cs.wikipedia.org/wiki/Osobnost>).

10.7.1 Osobnost pachatele dle publikace Josef Fritzl: netvor z Amstettenu

Hall (2009) popisuje Fritzla jako člověka, který svůj život stavěl na dvou základních pilířích a to byly ženy a jeho vzhled (již už od dospívání). V pubertě se v duchu opíjel fantaziemi o pohlavním styku se svou matkou. Fritzl vnímal ženy jako prostředky svého uspokojení. Měl touhu ženy ovládat i za použití násilí. Projevoval se svým neukojitelným libidem. Když se Josef Fritzl rozhodl znásilňovat svou dceru, vedla ho k tomu čistě touha po vlastním uspokojení. Vůbec se nezamýšlel nad tím, jak ubližuje své dceři. Šetnost byla, vedle chladné, zlé vypočítavosti, jednou z jeho hlavních charakterových vlastností.

Dle policejních expertů (in Hall, 2009) patří Fritzl k pachatelům, kteří nemají dostatek sebedůvěry a zkušeností v mezilidských vztazích, díky nimž by si mohli vytvořit normální uspokojivý vztah k ženě. Jsou přesvědčeni o tom, že si ženu musejí podmanit.

Hoerer (in Hall, 2009) považoval Fritzla za poměrně ješitného muže, který dbal na dokonalý sestřih, a opaloval se.

Psychoanalytik Kletzer (in Hall, 2009) popisuje vztah Fritzla k manželce: „Měl psychopatickou potřebu ji ovládat. Jakýkoli její nesouhlas či námitka u něho vždy vyvolaly vztek, záchvat zlosti či naopak mrazivé mlčení. U Fritzla se spojily zvrácené touhy s nemírně agilní zlovolnou myslí. Nemyslím si, že by to byl šílenec. Myslím, že to byl prostě velmi špatný, zlý člověk...“

Rossmanithová (in Hall, 2009), rakouská soudní psychiatřička, usuzuje, že u Fritzla došlo k rozdvojení osobnosti. Na jednu stranu byl přísný, ale spravedlivý otec rodiny, ale na druhé straně to byl despota s nutkavou potřebou ovládat zejména ženy.

Dle Stolze (in Hall, 2009) byl Fritzl extrémně perverzní a k sexuálnímu vzrušení evidentně potřeboval někoho mučit.

Seznam kódů:

- ješitnost
- fantazie o matce
- pohrdání ženami
- násilník
- šetřilek
- chladný
- zlý
- vypočítavý
- nevěřil si
- dominance
- perverzní

- rozdvojená osobnost (Hall, 2009)

10.7.2 Osobnost pachatele dle BBC News

Nemilosrdný, dokonalý lhář, nemotorný operátor, který byl do svého středního věku 40-ti let více než dvakrát zatčen za zhářství a sexuálně trestné činy, a jednou byl uvězněn za znásilnění ženy (<http://www.bbc.co.uk/news>).

Psychiatřka Dr. Adelheida Kastnerová (in <http://www.bbc.co.uk/news>) – u Fritzla je naprostá potřeba dominovat a kontrolovat, která pocházela z jeho dětství. Fritzl je citově nevyzrálý, on byl "zdravý v právním slova smyslu" a věděl, že to, co dělal, bylo špatné.

Seznam kódů:

- nemilosrdný
- lhář
- špatný operátor
- dominance
- citová nevyzrállost
- chytrý (<http://www.bbc.co.uk/news>).

V popisu osobnosti u Hall (2009) a článků z BBC News nalezneme shodu v tom, že Fritzl má potřebu dominance a kontroly, což se shoduje s potřebou ovládat, kterou nalezneme v článcích od BBC News. Také je tu shoda citové nezralosti a nedostatku zkušeností v mezilidských vztazích.

BBC News klade důraz v popisu osobnosti na to, že Fritzl byl nemilosrdný, dokonalý lhář, nemotorný operátor, citově nevyzrálý a zdravý v právním smyslu. Tyto vlastnosti v popisu osobnosti zase schází u Hall (2009). Chtěla bych poukázat na to, že v BBC News zdůrazňují právní zdraví Fritzla, což znamená, že podle nich není šílený, že si plně uvědomoval a uvědomuje, co udělal, což je dle mého názoru velmi stěžejní informace pro vytvoření názoru na osobnost Fritzla.

Hall (2009) popisuje osobnost Fritzla z různých úhlů pohledu lidí. Fritzl je ješitný. V mládí měl sexuální fantazie s matkou, je velice sexuálně perverzní, o čemž vůbec není v článcích BBC News ani zmínka. Fritzl byl velice šetřivý, to ho provázelo celý život. Je

doplňující informací při posuzování osobnosti Fritzla. S touto vlastností souvisí chladná, zlá a vypočítavá povaha, což by se dalo zaměnit za termín, který je v BBC News označen za zdravý v právním smyslu, neboť si plně uvědomuje, co udělal a vše dělal velmi promyšleně.

V popisu osobnosti je dle mého názoru také důležitý bod nedostatek sebedůvěry, kterým Hall (2009) vysvětluje, proč měl tak velkou touhu ženy ovládat a ponižovat.

10.7.3 Osobnost pachatele dle Das Handelsblatt

V on-line deníku Das Handelsblatt není vůbec řešena osobnost pachatele incestu. Das Handelsblatt se zaměřuje pouze na popis události a trestu. Nejsou tu řešeny ani motivy, které vedly pachatele ke spáchání incestu.

10.7.4 Osobnost pachatele dle časopisu Stern

V časopise Stern nalezneme popis osobnosti Fritzla od psychiatricky, jak se sám Fritzl popsal. Fritzl o sobě řekl, že on byl muž s instinkty a emocemi, které nedokázal ovládat, a nutili ho ke zlu. Dále v časopis Stern popisuje Fritzla jako zdvořilého, poněkud rezervovaného, ale velmi příjemného člověka. Je pánem integrity. Je v něm něco despotického - dobře zachovává fasádu, pod kterou se skrývá tyran, který zesměšňuje svou manželku před cizími lidmi, pokud není do nejmenšího detailu něco podle jeho vůle (Stern, 2008).

Projevují se u něho těžké příznaky narcistické poruchy osobnosti: grandiózní self-ego. Víra v jedinečnou pozici sám sebe, ale také ke své potřebě. Despotický arogantní vzhled je také charakteristický pro tuto poruchu. Výčitky u něj nelze vyloučit. Mnoho sexuálních delikventů ví, že jsou v konfliktu mezi svůdnou touhou a vnitřním brzděním. Oni jsou zcela nepředvídatelní. Ale i takoví lidé se často zdají na první pohled "okouzlující". Tak oni mohou s ostatními kalkulovat (Stern, 2008).

On je perfekcionista, posedlý kontrolou, muž, který může otočit vypínačem od žoviálního k despotickému kdykoliv. Jekyll a Hyde. Fritzl v sobě řídí obě strany, tmavou i světlou, mění je podle potřeby (Stern, 2008).

Seznam kódů:

- Jekyll a Hyde
- násilník

- ješitný
- despotický
- perfekcionista (Stern, 2008)

V čem se popis osobnosti odlišuje od popisu ostatních médií, je to, že v tomto časopisu se zabývají tím, jak Fritzl působil na ostatní – jako zdvořilý, rezervovaný a příjemný člověk. Pouze lidé, kteří znali rodinu Fritztlových věděli, že je to jen zdání, ale nikdo z nich netušil, že za touto maskou se skrývá ještě větší zrůdnost, než je to, že je přísný na manželku a děti, že svou rodinu doslova tyranizuje. Myslím, že je vždy přínosné, když média, popisují, jak pachatel působí na ostatní lidi i zvenčí. Největší násilníci se občas skrývají za maskou slušných a hodných lidí.

Shoda v popisu je v popsání Fritzla jako tyrana zesměšňující manželku, zde se toto shoduje s potřebou ovládat ženy jako u Hall (2009). A toto je také shrnuto pod potřebou dominance a kontroly v BBC News.

10.7.5 Jak média prezentují osobnost pachatele?

Tab. 1 Popis osobnosti pachatele v mediích

		Média			
		Josef Fritzl: netvor z Amstettenu	BBC News	Das Handelsblatt	Stern
Popis osobnosti pachatele	vypočítavý		chytrý	-	perfekcionista
	násilník		lhář		násilník
	pohrdání ženami		špatný operátor		ješitný
	dominance		dominance		despotický
	rozdvojená osobnost		nemilosrdný		Jekyll a Hyde
	fantazie o matce		citová nevyzrálost		
	zlý				
	chladný				
	nevěřil si				
	šetřilek				
	perverzní				
	ješitný				

Zdroj: vlastní

Stěžejní v popisu osobnosti je popis Fritzla jako tzv. Jekyll a Hyde (rozdvojená osobnost). Na povrch zdvořilý, rezervovaný a příjemný člověk, ale doma se chová jako arogantní, despotický, nemilosrdný, tyran zesměšňující manželku, který se projevuje potřebou dominance a kontroly. Ženy jsou pro něj „pouze“ prostředek na uspokojení. Je

extrémně perverzní. V pubertě měl sexuální fantazie s matkou. Jeho život byl postaven na 2 pilířích a to byly ženy a vzhled (ješitný). Měl nedostatek sebedůvěry a zkušeností v mezilidských vztazích. Jinak lze osobnost Fritzla popsat perfekcionistu, šetřilka, chladného, zlého, vypočítavého, dokonalého lháře, ale špatného operátora. V neposlední řadě zdravého v právním slova smyslu.

10.8 Jaké jsou motivy vedoucí k incestu dle médií?

Motivy vedoucí k incestu se dají obecně rozdělit **ve vztahu k původní rodině, životním okolnostem a partnerským problémům**. U jednotlivých bodů naleznete shrnutí, jak popisují např. média motivy vedoucí k incestu ve vztahu k původní rodině.

10.8.1 Motivы vedoucí k incestu dle publikace Josef Fritzl: netvor z Amstettenu

10.8.1.1 Ve vztahu k původní rodině

Dle Hall (2009) měla na jeho vývoj velký vliv původní rodina, zvláště pak jeho matka. Pár let s nimi žil i otec, který tyranizoval matku, ale ona i přesto stála vždy při něm. Lásku, která kdysi patřila jemu, však nyní věnovala výhradně svému jedinému dítěti. Vždy, když byl otec doma, panovala v bytě napjatá atmosféra, a jak vypovídají příbuzní a přátelé rodiny. Malý Josef musel často přihlížet, jak otec bije matku. Matka však ve výchově neváhala ani zatnout pěst, uštedřit chlapci pohlavek nebo na něho vytáhnout řemen. Zároveň ho zahrnovala láskou a připoutala ho k sobě citem daleko silnějším, než jaký cítili ke svým rodičům jeho spolužáci. Odborníci prokázali souvislost mezi dětstvím v emocionálně nevyrovnaném prostředí a v materiální a sociální bídě s pozdějšími sklony k sexuálně motivovanému násilí. Tři roky nato zemřela nejdůležitější žena ve Fritzlově životě. Psal se rok 1959, když se Maria Nennigová odebrala na věčnost. Stojí za povšimnutí, že v roce, kdy zemřela, se Fritzl poprvé dostal do kontaktu s Lineckou policejní stanicí, a to pro obvinění z exhibicionismu, jako by předtím pod vlivem matky držel své vášně na uzdě.

Seznam kódů:

- otec tyran
- tvrdá výchova matky
- chorobná mateřská láska (Hall, 2009).

10.8.1.2 Ve vztahu k životním okolnostem

Hall (2009) se zmiňuje o době, kterou Fritzl zažil, bylo to období vlády nacistů, kde se dle Fritzla spojoval řád, disciplína, poslušnost. Ve škole se Josef Fritzl spolu s ostatními dětmi učil filosofii vládnoucích - uctívat moc a opovrhovat slabostí a soucitem. Fritzl nestrpěl neposlušnost. Fritzl neměl skoro žádné kamarády.

Seznam kódů:

- vliv doby
- žádní kamarádi (Hall, 2009).

10.8.1.3 Ve vztahu k partnerským problémům

Je zjevné, že roky strávené u Mondsee byly pro Fritzla dobou, kdy se vzdaloval nejen svým škraloupům z minulosti, ale i Rosemarii - fyzicky i duchovně. Rosemarie byla klasickým případem domácího násilí – ženou, která tiše trpěla, podobně jako později trpěla i její dcera její děti... (Hall, 2009).

Dle Christine (in Hall, 2009): „Pokud ví, tak spolu v posledních letech už sexuálně nežili.“

Psychoanalytik Kletzer (in Hall, 2009) Fritzl skutečně pohrdal svou ženou. Když určité chování změnila, aby se mu zavděčila, rozzlobil se na ni zase kvůli něčemu jinému. To, čím bylo možné se mu zalíbit, se neustále měnilo, takže ona v podstatě žila v neustálé nejistotě.

Seznam kódů:

- odcizení
- domácího násilí (Hall, 2009)

10.8.2 Motivy vedoucí k incestu dle BBC News

Ač jsem prošla veškeré články, jež byly v novinách BBC News napsány o Fritzlvi, nenašla jsem zmínku o motivech, které ho vedli k incestu.

10.8.3 Motivy vedoucí k incestu dle novin Das Handelsblatt

V on-line novinách Das Handelsblatt nejsou zmíněny motivy, které vedli pachatele k incestu.

10.8.4 Motivy vedoucí k incestu dle časopisu Stern

10.8.4.1 *Ve vztahu k původní rodině*

Fritzlovu matku opustil manžel, protože si myslel, že je neplodná. Ona hledala jiného muže - za účelem otěhotnění. Chtěla porodit, aby prokázala, že je plodná. Fritzl sám sebe viděl jako "alibi dítě". Josef Fritzl se narodil 9. dubna 1935 v Amstettenu své matce Marii, otec brzy odešel od rodiny. Maria Fritzlová vzdělávala Josefa těžkou rukou. Odkud přišel odpor proti synovi? Ona sama byla stvořena mimo manželství a z poměru jejího otce se služkou. Jeho žena byla neplodná. On zplodil tři děti mimo manželství - vždy s podřízenými a nutil svou ženu, aby přijali tyto nemanželské děti. Fritzl zavedl tyto kousky do vlastní rodiny. A nečekaný zážitek jeho vlastní moci se shodoval s probuzením jeho sexuality. Měl touhu člověka úplně vlastnit, někoho kontrolovat (Stern, 2008).

Seznam kódů:

- matku opustil manžel
- odchod otce
- tvrdá výchova
- odpor k synovi
- transgenerační přenos (Stern, 2008)

10.8.4.2 *Ve vztahu k životním okolnostem*

Pracoval ve velké ocelářské společnosti v Linci (Stern, 2008).

Zde nejsou dopodrobna rozepsány životní okolnosti, které ho k tomu vedli k incestu na rozdíl od Hall (2009), kde jsou rozebrány.

10.8.4.3 *Ve vztahu k partnerským problémům*

V časopisu Stern je Fritzl dotazován, jestli milostný život s jeho manželkou splňoval jeho fantazie? Ne. Věděl, že je společensky velmi omezená. Všechno co si přála, byl normální rodinný vztah (Stern, 2008).

Seznam kódů:

- nenaplnění fantazií (Stern, 2008).

10.8.5 Jaké jsou motivy vedoucí k incestu dle médií?

Tab. 2 Motivы vedoucí k incestu ve vztahu k životním okolnostem dle médií

		Média			
		Josef Fritzl: netvor z Amstettenu	BBC News	Das Handelsblatt	Stern
Motivy vedoucí k incestu ve vztahu k živ. okolnostem	původní rodina	tvrdá výchova matky			tvrdá výchova matky
		chorobná mateřská láska			odpor k synovi
		otec tyran			manžel opustil matku
					odchod otce
				transgenerační přenos	
	životní okolnosti	vliv doby	-	-	-
		žádní kamarádi			
	partnerské problémy	odcizení	-	-	nenaplnění fantazií
		domácího násilí			

Zdroj: vlastní

Musíme si také povšimnout, že některá média se vůbec nezabývají motivy, které vedly pachatele ke spáchání incestu – jsou to např. noviny Das handelsblatt, noviny BBC News. Časopis Stern se nezabývá motivy životních okolností, které incestu předcházely, ale rozebírá zbývající motivy vedoucí k incestu.

Ve vztahu k původní rodině

Ve vztahu k původní rodině se média zaměřují na transgenerační přenos naučených vzorců do své rodiny. V tomto přenosu mají hlavní vliv dvě postavy jeho života a to je jeho **matka** a jeho **otec**. Otec Fritzla tyranizoval matku, ale ona přesto vždy stála při něm. Jeho matku předtím opustil manžel, protože si myslel, že je neplodná. Fritzl sám sebe viděl jako „alibi dítě“. Matka ho vychovávala velmi přísně a tvrdě, ale přesto ho zahrnovala láskou. Velký vliv na Fritzla podle médií měla jeho matka, neboť po její smrti teprve vše začalo, byl obviněn z exhibicionismu a pak pokračoval dál. Vypadá to jako by byl předtím pod vlivem matky a držel si své vášně na uzdě. Pokud zapátráme více do minulosti, nalezneme také vysvětlení, odkud se vzal u Fritzla nápad, že své „podzemní děti“ adoptuje. Jeho matka byla také stvořena mimo manželství, z poměru svého otce se služkou. On nutil

svou ženu, aby přijali všechny nemanželské děti (3 děti, které zplodil s podřízenými ženami). Fritzl otce moc nepoznal, otec brzo odešel od rodiny.

Životní okolnosti

Životní okolnosti předcházející incestu dle médií sem řadíme vliv doby, ve které Fritzl vyrostl, na utváření osobnosti – opovrhování slabostí a soucitem, řád a pořádek. V dětství neměl skoro žádné kamarády.

Partnerské problémy

Fritzl se vzdaloval své manželce Rosemarii - fyzicky i duchovně (už spolu i sexuálně nežili). Milostný život s manželkou nenaplňoval jeho fantazie. Rosemarie byla klasickým případem domácího násilí. Snažila se mu zavděčit, ale nepomáhalo to.

10.9 Průběh sexuálního zneužívání

10.9.1 Průběh sexuálního zneužívání dle publikace Josef Fritzl: netvor z Amstettenu

Hall (2009) popisuje, jak Fritzl postupně plánoval a připravoval uvěznění své dcery. V roce 1962 ve věku 32 let, ženatý, s dvěma dětmi Josef Fritzl položil základní kámen svého podzemního žaláře. V Linci, kde pracoval, začal sledovat dům jedné zdravotní sestry, jejíž manžel odcházel na noční směny. Jednou v noci se Fritzl rozhodl zaútočit. Měsíc předtím se pokusil znásilnit jednadvacetiletou dívku. Podle policejního záznamu ji zatáhl do Ebelsbergerwaldského lesa. Dívce se podařilo utéct a později ho identifikovala jako útočníka. Spis se také zmiňuje i o Fritzlově záznamu o exhibicionismu. To byl další projev jeho komplexu a jeho naprosté neúcty vůči ženám. Po jeho zatčení v roce 2008 se objevila další žena, která uvedla, že ji Fritzl v druhé půli 60. let znásilnil.

Elisabetin osud otcovy sexuální otrokyně byl nalinkován dávno předtím, než vzala do úst první cigaretu. „Otec si mě pro sebe vybral,“ řekla později policii. A Fritzl si ji vybral ve velmi útlém věku (11 let). Toto potvrzuje paní Danielczykova (sousedka). Když jí bylo asi jedenáct. Začala být najednou čím dál plašší a zamklklejší. Myslím, že dnes už víme asi proč (Hall, 2009).

Dle Hall (2009) o vybudování speciálního sklepení začal Fritzl poprvé uvažovat v roce 1978 šest let před okamžikem uvězněním Elisabeth.

28. ledna 1983 Elisabeth utekla z domova a ještě s jednou dívkou z práce odjela do Vídně, kde pak žila a skrývala se ve 20. městském obvodu. Kamarádka Elisabeth

popisuje, jak Fritzl řádl, když utekly. Ztropil hrozný povyk na policii. Fritzl tvrdil, že se chytila nějaké „špatné party“, zmiňoval se o drogách a alkoholu, ačkoliv její kamarádka tvrdí, že Elisabeth nikdy žádné drogy nebrala. Chtěl jí mít zase pod kontrolou, byl jí úplně posedlý. Když se pak Elizabeth 3. týden v únoru 1983 vrátila domů, zbývalo jí už sotva 18 měsíců svobody, pak zmizela v podzemním žaláři. Svými pokusy o útěk Elizabeth nechtěně poskytla Fritzlvi příhodný materiál k vysvětlení jejího zmizení (Hall, 2009).

Poslední dveře instaloval Fritzl teprve ve chvíli, když byl připraven je zavřít za svou otrokyní, která mu s jejich instalací musela pomoci. Do sklepa chodil 2-3x týdně vždy okolo 9 hodiny ráno, aby zkontroloval svůj „chov“ a zjistil, co potřebují. Někdy přinesl katalog s oblečením, který si Elisabeht směla prolistovat. Fritzl tvrdil, že Elisabeth začal znásilňovat až v roce 1985, tedy až rok poté, co ji uvrhl do podzemí. Jak šel čas, byla stále silnější moje touha mít s Elisabeth styk, řekl Fritzl. Dále následuje popis, jak v roce 1988 Elisabeth poprvé otěhotněla (po pěti letech vězení). Elisabeht měla porodit sama a potmě. Pak přišla dvojčata Alexander a Michael, která se narodila roku 1996: Michael však zemřel 3 dny po narození, pravděpodobně následkem dýchacích obtíží. Pro Fritzla bylo důležité se zbavit manželky Rosemarie a udělat si pro sebe prostor, a zařídil to tak, že ji pověřil starostí o druhý pension. Elisabeth přiměl napsat další dopis. 15. prosince 1994 krátce po půlnoci, bylo nalezeno další dítě, Monika. Elisabeth se pak v roce 2002 narodilo nejmladší dítě, Felix, jehož osud nebyl tak příznivý jako osud Alexandrův. Felix strávil prvních pět let života podzemí, odsouzený k bídné, nezdravé existenci, a teprve pak poznal denní světlo. Fritzl jim sice nosil léky, ale byly to samé běžné, volně prodejné medikamenty a preparáty, které mohl koupit i v drogerii, a u nichž se ho nikdo na cokoli neptal. Nejčastěji to byl aspirin – lék, který může být za určitých okolností pro děti naopak velmi nebezpečný. Fritzl jej používal jako univerzální lék na všechny neduhy (Hall, 2009).

Kerstinina choroba, která se od úterního rána 15. dubna 2008 zjevně začala zhoršovat, představovala velkou hrozbu pro „řád“, disciplínu a poslušnost“ obyvatel jeho podzemní říše. Po dlouhém Elisabetině přemlouvání zavezl Fritzl Kerstin do nemocnice. Nejprve poklidil doma a pak zamířil do nemocnice hrát si na starostlivého dědečka. V hlavě měl přitom opět připravenou vymyšlenou historku o tom, jak se jeho nepodařená dcera, která mu už před lety nechala na prahu tři svoje děti, opět vrátila a svěřila mu do péče chronicky nemocnou dceru. Ale tentokrát nedokázal ošálit doktora Alberta Reitera. Dr. Reiter, primář jednotky intenzivní péče Amstettenské nemocnice, byl otřesen, když viděl, v jakém stavu dívka je. Dal do televize vyhlásit, že hledají matku Kerstin.

Elisabeth žádala otce, aby mohla jít za dcerou do nemocnice. V pátek 25. dubna se Fritzl vrátil do podzemní a vedl Elisabeth zpátky ven na denní světlo. Fritzl seznámil Elisabeth a děti se svými podmínkami. Až přijdou do nemocnice, musí říct, že odešla od sekty a vrátila se, aby pomohla dceři, že nevěděla, kde a jak Kerstin žila, a že byla jejím stavem zděšena. Večer v sobotu 26. dubna řekl Fritzl Elisabeth, aby si vzala kabát. A právě v tuto chvíli se dopustil své největší chyby, než odešli, zatelefonoval do nemocnice a řekl: „Elisabeth se vrátila. Jedu s ní do nemocnice. Nestojíme o žádné potíže, nevolejte policii (Hall, 2009).“

Pan Polzer (in Hall, 2009) vzpomíná: „Nijak se nevzpíral, vůbec se nepokoušel vzdorovat. A Fritzl měl stále pocit, že všechno bude v pořádku. Ybbstrasse č. p. 40, Amstetten, 8:00, neděle 27. dubna 2008. Fritzla odvezli policejním vozem. Svůj poslední úkol splnil. Přiznává, že opakovaně zneužil bezmoci své dcery a měl s ní pohlavní styk.

V této publikaci je popsán průběh sexuálního zneužívání z více pohledu, jak z pohledu samotné Elisabeth, tak sousedů a známých. Právě tato komplexnost, nám umožňuje udělat si přehled o nejdůležitějších informacích. Z jednotlivých střípků události, sestavujeme mozaiku děje.

Seznam kódů:

- znásilnění
- pokus o znásilnění
- exhibicionismu
- další znásilnění
- zneužívání dcery
- budování vězení
- útěk Elisabeth
- uvěznění Elisabeth
- 1. těhotenství
- nalezení Moniky

- narození dvojčat
- úmrtí dítěte
- narození Felixe
- Kerstinina choroba
- nemocnice
- hledání matky Kerstin.
- Elisabeth v nemocnici
- odhalení (Hall, 2009).

10.9.2 Průběh sexuálního zneužívání dle BBC News

V srpnu 1984 čtyři měsíce po jejich 18. narozeninách Elisabeth zmizela. Zmizela v čase oběda. Kromě jejího otce nebyl v domě nikdo jiný. Její matka a jedna z jejich sester byla na nákupech, další sestru poslal Fritzl na procházku. Když se vrátily, Elisabeth byla pryč. Byl to Josef Fritzl, který druhý den na policii oznámil zmizení Elisabeth, oznámil bez sebemenšího důkazu, že se připojila ke kultu. Ačkoliv Fritzl byl odsouzen za znásilnění, byl tento jeho čin vymazán trestního rejstříku (podle rakouského zákona pohlavní trestní činy se po době 10 až 15 let automaticky odstraní z policejních spisů), to věděl i usvědčený násilník. Sociální pracovníci bylo také známo, že Elisabeth utekla z domova dva roky předtím. Po jejím návratu do Amstettenu nicméně se rozhodli věc projednat pouze s otcem, i když Elisabeth byla v místnosti. Navíc někteří z jejich přátel měli podezření – na další zjevné vnější známky týrání, ale sociální pracovníci jednoduše přijali vysvětlení Josefa Fritzla. Nyní víme, co se ve skutečnosti stalo, že odpoledne v srpnu v roce 1984 Josef Fritzl svou dceru zamkl do speciálně připravené kobky ve sklepě. Po měsíci jejího věznění ji donutil napsat dopis, který pak posílal sobě a ukázal policii. Opět orgány přijaly všechno, co jim řekl Fritzl. Dopisy se nezabýval nikdy žádný relevantní odborník (<http://www.bbc.co.uk/news>).

Policie (in <http://www.bbc.co.uk/news>) uvádí, že v roce 1984 zamkl svou dceru ve sklepě, a že ji nenechal odejít po 24 letech. V té době porodila svému otci sedm dětí. V roce 1993 devět let po Elisabetině zmizení se objevilo první ze tří Fritztlových dětí na prahu domu. Přesné údaje o těchto "objevech" jsou velmi znepokojivé. První dítě bylo

zanechané v kartónové krabici společně s dopisem od Elisabeth. Nicméně nesmyslnou byrokratickou logikou bylo rozhodnuto, že neexistuje žádný oficiální důvod, proč hledat Elisabeth, protože byla dospělá a mohla si jít, kam se jí líbí. Jen o rok později bylo nalezeno druhé dítě, tentokrát ho našli opuštěné na prahu v kočárku. Rosemarii objevila dítě na prahu a vrátila se s ním dovnitř v náručí. Najednou začal zvonit telefon. Na druhém konci linky byla žena, která prohlašovala, že je Elisabeth a omlouvala se za to, že opustila své dítě. Byl to zřejmě nahraný vzkaz. Rosemarie Fritzlová zavěsila, ale hned telefon začal znovu zvonit. Když to zvedla, slyšela stejnou zprávu, myslela si, že je to chyba příjemce. Co bylo především divné, byla skutečnost, že nedávno změnili své telefonní číslo a toto číslo ještě nikdo neznal. Na návrh Josefa Fritzla, byly dopisy zkoumány jedním grafologem, který samozřejmě deklaroval své přesvědčení, že dopis opravdu napsala Elisabeth Fritzlová. Třetí dítě objevil na prahu Fritzl v roce 1997. I ono bylo přijato "prarodiči". Čas ubíhal. Josef Fritzl trávil víc a víc času ve sklepech, ale nikdo nezpochybnil jeho zvýšeně neobvyklé chování. Žil na rozdíl od své manželky, v samostatném bytu v domě v Amstettenu, a často trávil noc ve sklepech, prohlašoval, že byl pryč na služební cestě. Nájemníci ho viděli, přinášet do sklepa pytle s potravinami, stejně jako stavební materiál, zařízení a nábytek: dřevěné rošty, matrace, sprchový kout, pračku. Věci neustále mizely do sklepa. Na konci března 2008 onemocněla nejstarší dcera Elisabeth Kerstin ve sklepech a její otec ji musel zavést k lékaři. Kdyby jeden z ošetřujících lékařů neměl podezření, asi by se na případ nikdy nepřišlo. Rakušané se chlubili svým diskrétním vyřízením případu, ale nebylo tu žádné konstatování neúspěchu jménem policie, sociálních pracovníků, nebo vlády.

Christiane Burkheiser (in <http://www.bbc.co.uk/news>) tvrdil, že Fritzl nemluvil s Elisabeth první roky jejího zajetí, sestupoval do sklepa a pouze ji znásilňoval a vracel se nahoru. Fritzl považoval Elisabeth za svůj vlastní majetek. Tři z jejich dětí žily v suterénu s ní a jedno zemřelo při narození, zatímco další tři žili s Fritzlem a s manželkou nahoře v domě. Opakovaně ji znásilňoval a zplodil s ní sedm dětí. Případ vyšel na světlo, když jednomu ze svých dětí dovolil vyhledat lékařské ošetření v nemocnici. Fritzl byl formálně obviněn v listopadu z vraždy, znásilnění, otroctví, incestu, psychického mučení a neoprávněného věznění. Obvinění z vraždy se týká jednoho z dětí z incestu, které zemřelo po narození. Pan Fritzl řekl policii, že zničil tělo tím, že ho hodil do kotle. Třem z jeho potomků bylo dovoleno žít s Fritzlem a jeho manželkou jako "normální" děti

v jejich domě nahoře, zatímco ostatní zůstali u své matky dole ve sklepení (<http://www.bbc.co.uk/news>).

Dnes začíná Fritzl svůj doživotní trest v bezpečném psychiatrickém oddělení. Technicky vzato by mohl být propuštěn po 15 letech. Soudní psychiatr říká, že on není duševně nemocný, ale je na oddělení pro kriminálně vyšinuté (<http://www.bbc.co.uk/news>).

Seznam kódů:

- útěk Elisabeth
- vymazání rejstříku
- zmizení Elisabeth
- oznámení zmizení
- věznění 24 let
- první roky pouze znásilňování
- Elisabeth = majetek
- 3 suterén
- 1 zemřelo
- 3 nahoře
- znásilňování
- 7 dětí
- 1. dítě
- 2. dítě
- grafolog
- 3. dítě
- nákup potravin

- nemocnice
- obvinění
- nástup trestu (<http://www.bbc.co.uk/news>).

Oproti zbytku zkoumaných médií, je tu popis dne, kdy byla unesena Elisabeth. Je tu popsáno, jak se Fritzlovi podařilo, že ho nikdo nepodezíral z únosu dcery, neboť si zajistil, že v onen kritický moment nebyl v domě nikdo jiný kromě jeho a Elisabeth. Také tu nalezneme přiznání Fritzla. On se původně přiznal k incestu, donucování a znásilňování, ale popřel obvinění ze zotročování a vraždy z nedbalosti jednoho z dětí počatých s jeho dcerou. Ale třetí den hlavního líčení, on změnil svou výpověď, řekl soudci: ". Přiznávám svou vinu na zločinech. Byl jsem obviněn ... je mi líto (<http://www.bbc.co.uk/news>). "

Rozdíl v popisu průběhu sexuálního zneužívání mezi Hall (2009) a novinami BBC News nalezneme v některých bodech popisu průběhu sexuálního zneužívání. Je to v bodě popisu návštěv Fritzla ve sklepě, neboť noviny BBC News přímo popisují, že Fritzl chodil první roky do sklepa pouze znásilňovat svou dceru a vůbec s ní nekomunikoval, takto přímo popsáné to nenalezneme ani u Hall (2009) tam není zmínka o tom, že by Fritzl nemluvil se svou dcerou první roky věznění. Další informací, která je tu oproti Hall (2009) navíc je také zpráva o tom, že Fritzl zažádal o grafologický posudek dopisů. Stěžejní informací je také to, že byl Fritzl viděn svědky, že nosí potraviny a další nezbytné věci do sklepa, nikdo se nad tím nepodivil.

Velice zajímavou částí článku v novinách BBC News je zdůvodnění, proč se média soustředí na deviantní a krajní chování. Možná jeden z důvodů je, že pouze tím, že se odhalí abnormální rozdíly, můžeme definovat, co je normální. (Také samozřejmě, jak již bylo řečeno, od doby vynálezu žurnalistiky, hrůza prodává noviny. Nikdy odhad obchodních imperativ.).

10.9.3 Průběh sexuálního zneužívání v časopise Das Handelsblatt

Pachatel incestu v Amstettenu Josef Fritzl, který byl odsouzen za vraždu na doživotí v uzavřené psychiatrické léčebně. Rozhodnutí poroty bylo jednomyslné. Fritzl uznal rozsudek a vzdal se odvolání. Tím je rozsudek právoplatný. Fritzl byl obviněn z vraždy ze zanedbání poskytnutí lékařské péče, otroctví, omezování osobní svobody, znásilnění, incestu a neposkytnutí lékařské péče. Josef Fritzl znásilňoval svou dceru Elisabeth celých 24 let ve sklepě bez oken pod svým domem v Amstettenu. Ona

mu porodila sedm dětí, z nichž přežilo šest. Novorozenec Michael zemřel 66 hodin po porodu, protože ho jeho otec a dědeček odmítl vzít k lékaři. 73-letý Josef Fritzl se neočekávaně přiznal k vraždě Fritzlův dcera a jejích šest dětí žije pod novou identitou na tajném místě. Tři z nich byly spolu s matkou od narození zahrnuty do zvukotěsné kobky bez denního světla a čerstvého vzduchu. Tři další děti Fritzl vychovával s manželkou v bytě nad suterénem. Fritzl tvrdil, že Elizabeth utekla ke kultu a svěřila mu děti. 73-letý měl svou dceru Elisabeth 24 let věznit v úzké a vlhké kobce ve sklepě svého domu, znásilňoval ji a zplodil s ní sedm dětí. Jedno z dětí zemřelo v roce 1996 krátce po narození. Fritzl sám přiznal, že mu neposkytl pomoc. „Každý laik mohl rozpoznat, že dítě se po 66 hodinách blíží k smrti,“ řekl státní zástupce. Fritzlůvo pozdní doznání, není opravdové doznání, snažil se apelovat na porotu (<http://www.handelsblatt.com>).

První tři roky po jejím únosu Elisabeth Fritzlův byla uvězněna v buňce v suterénu, která měla jen na jedenáct čtverečních metrů, řekla státní zástupkyně Christiane Burkheiser při čtení obžaloby. Tato kopka neměla žádné topení, žádný sprchový kout a žádnou teplou vodu. Elizabeth byla unesena v roce 1984 ve věku 18 let. Po narození dětí Fritzl rozšířil prostor spojeny úzkými chodbami asi na 50 m². Fritzl znásilňoval svou dceru před jejich dětmi, řekl Burkheiser (<http://www.handelsblatt.com>).

Seznam kódů:

- 24 let znásilňoval dceru
- 7 dětí
- 1 umřelo
- 3 děti dole
- 3 děti nahoře
- „útěk ke kultu“
- únos Elisabeth
- vězení 11m²
- rozšíření podzemí

- přiznání k vraždě
- odsouzení (<http://www.handelsblatt.com>).

V Das Handelsblatt se zabývá popisem kauzy. Zajímavý je popis místa, kde byla vězněna Elisabeth, ten také můžeme nalézt v publikaci Josef Fritzl: netvor z Amstettenu a v časopisu Stern, kde jsou fotografie z místa činu. Zde je sklepení popsáno jako místo, kde není topení, úzký plesnivý prostor. Pak je tu velice zajímavý v rozdílu v popisu prvních let věznění, kde se všechna média zabývají popisem prostor a tím, že Fritzl prostory rozšířil, ale pouze v novinách BBC News se zmíněno, že Fritzl první roky věznění své dcery s ní vůbec nekomunikoval, pouze ji znásilňoval.

V čem se liší popis tohoto média od ostatních popisů jiných médií – je to beze sporu v tom, že tady je zveřejněn i článek o tom, že Fritzlova dcera a jejich 6 dětí žije pod novou identitou. Také se to liší v množství podávaných informací o dětech, které vznikly z tohoto incestu. Nejsou tu zmíněna všechna jména incestních dětí. Rozsah délky článků, které se problematikou incestu zabývaly, je ze všech jmenovaných médií nejmenší.

10.9.4 Průběh sexuálního zneužívání v časopisu Stern

První článek, který vyšel v časopisu Stern o sexuálním zneužívání, byl velice krátký, zaměřoval se pouze na popis situace. Přikládám pro lepší popis.

„Vzhledem k tomu, že 19-letá Kerstin byla vzata do nemocnice vážně nemocná, v nemocnici začali hledat její matku. A když policie nakonec našla Elisabeth F., prozradila jim 42-letá žena strašný příběh: Vzhledem k tomu, že byla od jedenácti let zneužívána svým otcem. A od 18-ti let ji věznil ve sklepě. Tři z dětí, které porodila, vyrůstali s ní ve vězení, tři děti s 73letým otcem, který je vzal do rodiny nahoře. Všechny oběti jsou v nemocnici péči psychologů (Stern, 2008).“

Muž, který uvěznil a znásilňoval 24 let svou dceru a zplodil s ní sedm dětí. 29. srpna 1984 uvolnil otěže svého sebeovládání, když uvěznil svou dceru Elisabeth. Byl v ten den nějaký speciální impuls pro tuto jeho akci? Co se ten den stalo, sám se snaží opět se ospravedlnit. On odpoledne mluvil o jejím užívání drog. Jeho dcera užívala drogy? Fritzl předpokládal, že čichala lepidlo. Fritzl říkal, že v něm toto tvrdohlavé chování vyvolalo neuvěřitelnou zuřivost. Tak to zdůvodňuje svůj čin. Plánování a příprava na uvěznění dcery, byla na několika úrovních (Stern, 2008).

Kdy ji znásilnil poprvé? Tvrdil, že to přišlo až později. Ale přiznal, že chodil dolů jen za jediným účelem. Chodil dolů denně. Jak jeho moc mizela s věkem, on dokonce používal Viagru (Stern, 2008).

Sadistický byl jasně v ohledu na svou druhou rodinu v žaláři - přidělování jídla a přerušování dodávek proudu (Stern, 2008).

On také zprvu popíral, že by byl zodpovědný za smrt dítěte Michaela. Zpopelnil ho v kotli. U soudu řekl, že byl vždycky zastáncem kremace (Stern, 2008).

V dubnu loňského roku jedno z dětí počatých z incestu vážně onemocnělo a on byl nucen, zavést svou 19letou dceru do nemocnice. Děti byly přítomny zneužívání. Horní a dolní rodinu striktně odděloval (Stern, 2008).

Seznam kódů:

- zatčen za znásilnění
- vězení
- plánování uvěznění
- budování podzemní
- žhářství
- povolení suterénu
- útěk Elisabeth
- zmizení
- dopis
- věznění 24 let
- od 11-ti zneužívání
- 3 děti dole
- 3 nahoře
- chodil denně

- děti přítomny zneužívání
- paralelní život
- narození Lisy
- narození Elisabeth
- narození Alexander
- smrt Michaela
- kremace
- onemocnění Kerstin
- hledání matky
- výpověď Elisabeth
- zatčení Fritzla
- popřední zodpovědnosti za smrt (Stern, 2008).

Rozdíly mezi ostatními médii a časopisem Stern v popisu průběhu sexuálního zneužívání je hlavní rozdíl v popisu návštěv Fritzla ve sklepě. Časopis Stern píše, že Fritzl chodil do podzemí denně. Ve zbývajících médiích je frekvence jeho návštěv psána 2-3x týdně. Jako jediný píše o tom, že Fritzl u soudu řekl, že je zastánce kremace, když obhajoval, důvod proč svého malého, mrtvého syna zpopelnil v kotli. Také tu najdeme zmínku o tom, že v pozdějším věku Fritzl užíval Viagra.

10.9.5 Jaký je průběh sexuálního zneužívání podle médií?

Tab. 3 Popis průběhu sexuálního zneužívání podle médií

	Média			
	Josef Fritzl: netvor z Amstettenu	BBC News	Das Handelsblatt	Stern
Popis průběhu sexuálního zneužívání	znásilnění	útěk Elisabeth	věznění 24 let	znásilnění
	pokus o znásilnění	vymaz rejstříku	7 dětí	vězení
	exhibicionismu	zmizení Elisabeth	1 zemřelo	plánování uvěznění
	další znásilnění	oznámení zmizení	3 děti dole	budování podzemí
	zneužívání dcery	věznění 24 let	3 děti nahoře	žhářství
	budování vězení	pouze znásilňování	„útěk ke kultu“	povolání suterénu
	útěk Elisabeth	Elisabeth = majetek	únos Elizabeth	útěk Elisabeth
	uvěznění Elisabeth	3 suterén	podzemí 11 m ²	zmizení
	1. těhotenství	1 zemřelo	rozšíření podzemí	dopis
	nalezení Moniky	3 nahoře	přiznání k vraždě	věznění 24 let
	narození dvojčat	znásilňování	odsouzení	od 11-ti zneužívání
	úmrtí dítěte	7 dětí		3 děti dole
	narození Felixe	1. dítě		3 nahoře
	Kerstinina choroba	2. dítě.		chodil denně
	nemocnice	grafolog		děti přítomny zneužívání
	hledání Elisabeth	3. dítě		paralelní život
	Elisabeth v nemocnici	nákup potravin		narození Lisy
	odhalení	nemocnice		narození Elisabeth
		obvinění		narození Alexander
		nástup trestu		smrt Michaele
			kremace	
			onemocnění Kerstin	
			hledání matky	
			výpověď Elisabeth	
			zatčení Fritzla	
			popření odpovědnosti	

Zdroj: vlastní

Fritzl byl v říjnu roku 1967 jen 50 kilometrů od Lince zatčen za znásilnění, registrován ze strany policie, vzhledem k jednomu pokusu o znásilnění a znásilnění. Dívce se podařilo utéct. Exhibicionismu. V druhé půli 60. let znásilnil ještě jednu ženu. Došlo k vymazání trestného činu znásilnění z jeho trestního rejstříku. Otec si Elisabeth jako sexuální otrokyni vybral už v 11 letech. Fritzl považoval Elisabeth za svůj vlastní majetek. Uvažování o vybudování vězení již v roce 1978 (6 let před uvězněním). Seděl půl roku a vrátil se, Rosemarie mu porodila tři děti. V roce 1982 byl obviněn ze žhářství. 28. ledna 1983 útěk Elisabeth z domova. Srpen 1984 čtyři měsíce po 18 narozeninách Elisabeth zmizela. Zmizela v čase oběda ze svého rodného domu v Amstettenu. Josef Fritzl druhý den na policii oznámil Elisabethin zmizení, že se připojila ke kultu. Otec ji nadiktoval dopis

a 21. září 1984 ho poslal. Do sklepa chodil 2-3x týdně vždy okolo deváté ráno. Fritzl tvrdil, že Elisabeth začal znásilňovat až v roce 1985, tedy až rok poté, co ji uvrhl do podzemí. V roce 1988 Elisabeth poprvé otěhotněla (po pěti letech vězení). 15. prosince 1994, bylo nalezeno další dítě, Monika. Narození dvojčat Alexander a Michael v roce 1996. Michael zemřel. V roce 2002 se narodilo nejmladší dítě, Felix. Kdy ji znásilnil poprvé? Tvrdil, že to přišlo až později. Ale přiznal, že chodil dolů jen za jediným účelem. Chodil dolů denně. Bral Viagra. Nad ní její otec vedl svůj paralelní život. Fritzl jezdil Mercedesem, nosil obleky a boty a chodil ven. Občas byl po půlnoci viděn v "James Dean" tanečním klubu. Ve sklepě se narodila Lisa, Elisabeth - 1992, 1994 a 1996 Alexander. Dvojče Michael zemřel tři dny po narození. Od úterního rána 15. dubna 2008 se Kerstinina choroba začala zjevně zhoršovat. Odvoz do nemocnice. Hledání matky Kerstin. V pátek 25. dubna vedl Elisabeth do nemocnice. V roce 1993 (9 let po zmizení) se objevilo první z 3 Fritztlových dětí na prahu domu. Jen o rok později bylo nalezeno v kočárku druhé dítě. Třetí dítě v roce 1997. Nájemníci ho viděli přinášet do sklepa pytle s potravinami atd. Tři děti z nich byly spolu s matkou od narození uvězněny do zvukotěsné kobky bez denního světla a čerstvého vzduchu. Další tři děti Fritzl vychovával s manželkou v bytě nad suterénem. Fritzl tvrdil, že Elisabeth utekla ke kultu a svěřila mu děti. První tři roky po jejím únosu Elisabeth Fritzlová byla uvězněna v buňce v suterénu, která měla jen na jedenáct čtverečních metrů. Fritzl měl stále pocit, že všechno bude v pořádku. Ybbstrasse č. p. 40, Amstetten, 8:00, neděle 27. dubna 2008. Fritzl přiznává, že opakovaně zneužil bezmoci své dcery a měl s ní pohlavní styk. V ten den, kdy byla Elisabeth Fritzl uvězněna, její vlasy byly hnědé po ramena. Po uvěznění byly Elisabetiny vlasy bílé, její kůže je bledá a má údajně stopy svrabu. Odsouzen za vraždu na doživotí v uzavřené psychiatrické léčebně. Rozhodnutí bylo poroty jednomyslné. Fritzl uznal rozsudek a vzdal se odvolání.

Rozdíl v popisech průběhu sexuálního zneužívání mezi médii nalezneme v popisu, co předcházelo před tím, než Fritzl uvěznil Elisabeth, že to byla dlouhodobá příprava. Budování suterénu nalezneme v časopisu Stern. Noviny Das Handelsblatt se zabývají rozšířením podzemí v průběhu zneužívání.

Zajímavý bod v popisu sexuálního zneužívání je také vymazání trestního rejstříku Fritzla, které nalezneme v BBC News, neboť toto mohlo způsobit to, že Fritzl si myslel, že nikdo nepřijde na to, že svou dceru 24 let věznil, když vzbuzuje zdání slušného, vzorného manžela.

V časopise Stern a u Hall (2009) nalezneme, že Fritzl vedl dva paralelní životy, že si užíval života, během toho, co byla Elisabeth ve sklepení, což o tomto není zmínka ve zbývajících dvou zkoumaných médiích.

10.10 Následky sexuálního zneužívání

10.10.1 Následky sexuálního zneužívání dle publikace Josef Fritzl: netvor z Amstettenu

Dle Hall (2009) trpěla „dolní“ rodina deficitem vitamínu D a její členové museli absolvovat tvrdá tělesná cvičení. Všichni měli bledou, voskově žlutou kůži a trpěli různými nemocemi dásní, poškozením oční sítnice a měli chronicky oslabený imunitní systém. Rovněž budou muset překonat zhoubné důsledky nenávisti. Zvláště Elisabeth velmi nenávidí svého otce za to, co jí udělal.

Stockholmský syndrom – jev charakterizovaný vznikem citového pouta mezi obětí a únoscem – byl diagnostikován přinejmenším u některých dětí, a to jak u těch z podzemí, tak u dětí, které žily nahoře v domě, avšak nikoliv u Elisabeth. Oběti takových trestných činů, jako bylo věznění Elisabeth a jejich dětí často usilovně obhajují svého únosce a mnohdy dokonce berou značný díl viny na sebe. Dělají to částečně i proto, že jim únosce namluvil, že si za svou situaci mohou samy (Hall, 2009).

Hall (2009) popisuje následky sexuálního zneužívání na život rodiny po odhalení sexuálního zneužívání, takto rodina nyní žije pospolu – babička, Elisabeth i děti. Vedou teď víceméně běžný život. Vstávají v šest až sedm hodin, pak se společně nasnídají. Snídani jim vozí z nemocnice. Potom si spolu sednou k velkému stolu a povídají si, probírají různé věci, smějí se spolu. A pak se jde věnovat každý svému: hrají si na počítači, malují si, čtou, každý zkrátka dělá, co ho baví. V poledne se společně naobědvají a po obědě, pokud chtějí, si na chvíli zdřímnou, a potom se to zase opakuje. Starší děti se teď začali učit.

Seznam kódů:

- deficit vitamínu D
- bledá kůže
- onemocnění dásní
- poškození sítnice

- oslabený imunitní systém
- nenávist
- Stockholmský syndrom
- skrývání před novináři (Hall, 2009).

Myslím si, že tady je stěžejní si uvědomit, že nyní rodina žije v určité izolaci, i když se personál snaží předcházet škodám, které by mohl způsobit tisk a novináři, kteří se snaží ulovit senzace na úkor obětí. Je to dle mého názoru pokračování věznění, kdy teď jsou oběťmi nejen rodina „dole“ ale i „horní“ rodina. Což je zase pro „horní“ rodinu velmi netypické, byly zvyklí na relativní klid.

V této publikaci není zmíněn trest pro Fritzla, ten byl znám až později po vytištění knihy. Na rozdíl od dalších médií se tato publikace zabývá i Stockholmským syndromem, což si někteří lidé moc neuvědomují, že mezi obětí a násilníkem se může vytvořit silná citová vazba. Toto není případ Elisabeth, ale je to případ některých dětí z „dolní“ a „horní“ rodiny, kdy pro ně Fritzl byl ten, kdo jim „pomohl“ donášet jim jídlo, ujal se jich, když je jejich matka „opustila“. Na rozdíl od ostatních médií je tu zmíněna nenávist Elisabeth ke svému otci jako důsledek sexuálního zneužívání, která ji může do budoucna velmi omezovat v navazování a prožívání mezilidských vztahů.

10.10.2 Následky sexuálního zneužívání dle BBC News

Mezi sedmi dětmi, které zplodil s Elisabeth, je Felix. Nyní osvobozený ze sklepa. Felix je stále nadšený tím, co zažívá. Tři děti, které se vynořily z rakouského sklepa minulý týden, vykazují jasné známky fyzického oslabení z let strávených v podzemí a v důsledku nedostatečné zdravotní péče. Těhotenství a porod byl největším rizikem pro Elisabeth (<http://www.bbc.co.uk/news>).

Je nutné si uvědomit, že zdravý imunitní systém je nejen vytvořen přírodou, ale také životním prostředím, v kterém dítě žije. U „dolní“ rodiny je problém v tom, že tam byl nedostatek vystavení běžného repertoáru problémů, kterému musí ostatní děti čelit, což znamená, že některé nemoci děti neznají a jejich imunitní systém se neumí jim bránit (<http://www.bbc.co.uk/news>).

Nejstarší dcera ztratila většinu zubů z důsledku neposkytnutí péče stomatologa.

Nedostatek vitamin D má zásadní roli v tvorbě kostí, pomáhá zabránit nemocem, jako je rakovina, cukrovka, tuberkulóza a srdeční choroby. Nedostatek vitaminu D může způsobit bolesti, křeče a slabost ve svalech. Rodina „dole“ trpí trvale shrbeným postojem – důsledkem nízkého stropu (<http://www.bbc.co.uk/news>).

Seznam kódů:

- fyzické oslabení
- nedostatečná lékařská péče
- nedostatek vitamin D
- oslabená imunita
- ztráta zubů
- shrbeným postoj (<http://www.bbc.co.uk/news>).

Na rozdíl od ostatních médií jsou zde zmíněny i možné komplikace, které mohli přijít během těhotenství a porodu z důvodu nedostatku lékařské péče. Také je tu zmíněn následek pro starší děti z „dolní“ rodiny – děti mají doživotně shrbený postoj, z důvodu nízkého stropu ve svém žalářním vězení. Fritzl byl odsouzen k doživotnímu vězení za branami psychiatrické léčebny poté, co byl shledán vinným, že svou dceru 24 let ve sklepě věznil, kde ji znásilňoval a zavraždil jedno z jejich sedmi dětí.

10.10.3 Následky sexuálního zneužívání dle Das Handelsblatt

Toto médium se nezabývá následky sexuálního zneužívání pro rodinu. Není tu zmínka, o tom jaký dopad mělo sexuální zneužívání na Elisabeth a jejich 6 dětí. Das Handelsblatt se nezmiňuje o tom, jaký vliv mělo odhalení sexuálního zneužívání pro děti, neboť se dozvěděly, že jejich dědeček je vlastně jejich otec. A také tu je ztráta soukromí, která nastala po odhalení kauzy, která tu není vůbec popsána.

10.10.4 Následky sexuálního zneužívání dle časopisu Stern

Násilí, kterému byly děti svědky, jim může způsobit trauma. Kromě toho děti trpí nedostatkem vitamínu D. Nedostatek přirozeného světla mohl způsobit poškození kostní struktury. Nedostatek vnějšího kontaktu s vnějším světem způsobil, že se imunitní systém nemůže chránit proti patogenům, které mohou ovlivnit děti v budoucnu. Fyzické poškození může být napraveno např. očkováním nebo zubařskou péčí. Podzemní rodina potřebuje

těžkou psycho-sociální terapii: zabývající se překonáním strachu před světem a získáváním sociálních dovedností a důvěry těm správným lidem a rozvíjení důvěry. U incestních dětí je zvýšené riziko dědičného onemocnění (<http://www.bbc.co.uk/news>).

Seznam kódů:

- trauma
- nedostatkem vitamínu D
- poškození imunity
- strach před světem
- nedostatek sociálních dovedností
- riziko dědičného onemocnění (<http://www.bbc.co.uk/news>).

V čem se liší popis následků sexuálního zneužívání v Das Handelsblatt oproti zbývajícím médiím je v tom, že je tu popis, že „dolní“ rodina trpí strachem před světem a nedostatkem sociálních dovedností a důvěry v ostatní lidi okolo sebe. Jejich další život to může vážně omezit, pokud se nenaučí překonávat strach z okolního světa, mohlo by dojít k jejich izolaci. Ve zbývajících bodech popisu následků sexuálního zneužívání (věznění) se Das Handelsblatt shoduje s ostatními médiím – je tu také popis nedostatku vitamínu D, dědičná onemocnění.

10.10.5 Následky sexuálního zneužívání v médiích

Tab. 4 Popis následků sexuálního zneužívání dle médií

	Média			
	Josef Fritzl: netvor z Amstettenu	BBC News	Das Handelsblatt	Stern
Popis následků sexuálního zneužívání	nedostatek vitamínu D	nedostatek vit. D	-	nedostatek vitamínu D
	oslabená imunita	oslabená imunita		poškozená imunita
	onemocnění dásní	ztráta zubů		trauma
	poškození sítnice	fyzické oslabení		strach před světem
	bledá kůže	nedostatek lék. péče		málo soc. dovedností
	nenávisť	shrbeným postoj		riziko dědič. nemocí
	Stockholmský syndrom			málo soc. dovedností
	skrývání			

Zdroj: vlastní

Tři děti z „dolní“ rodiny vykazují jasné známky fyzického oslabení z let strávených v podzemí. Deficit vitamínu D. Členové rodiny museli absolvovat tvrdá tělesná cvičení

(obnovení fyzické kondice). Oslabený imunitní systém. Všichni členové „dolní“ rodiny mají bledou, voskově žlutou kůži, trpí různými onemocnění dásní, poškozením oční sítnice. Starší děti z „dolní“ rodiny trpí trvale shrbeným postojem v důsledku nízkého stropu. U incestních dětí je zvýšené riziko dědičného onemocnění. Nejstarší dcera ztratila většinu zubů z důvodu neposkytnutí zubařské péče. Nejrizikovějším obdobím pro Elisabeth bylo období těhotenství a porod, neboť jí nebyla poskytnut žádná lékařská péče. Problémem u Elisabeth je její nenávist vůči svému otci za to co jí způsobil, což může mít vliv pro budoucí navazování mezilidských vztahů. „Dolní“ rodina trpí strachem před světem a nedostatkem sociálních dovedností a důvěry těm správným lidem. Rodina potřebuje psycho-sociální terapie. U některých dětí, a to jak u těch z podzemí, tak u dětí, které žily nahoře v domě, nikoliv avšak u Elisabeth, byl diagnostikován Stockholmský syndrom. V současné době žije pospolu „dolní“ a „horní“ rodina – babička, Elisabeth i děti. Hrají si na počítači, malují si, čtou, Starší děti se teď začaly učit. Žijí skryti před novináři.

Rozdíly v prezentaci následků sexuálního zneužívání v médiích nalezneme v popisu např. v časopisu Stern, který se zabývá tím, že tato prožitá zkušenost mohla způsobit trauma „dolním“ rodině. A že se u nich může objevit zvýšené riziko dědičných chorob, o tom se zbývající zkoumaná média nezmiňují.

Das Handelsblatt neřeší následky sexuálního zneužívání. Ale ve zbývajících zkoumaných médiích nalezneme schodu v následcích věznění- nedostatek vitamínu D, poškození imunity u „dolní“ rodiny. Hall (2009) toto ještě oproti ostatním médiím doplňuje o Stockholmský syndrom, Elisabethinu nenávist k otci, skrývání celé „dolní“ i „horní“ rodiny před novináři. BBC News doplňuje následky věznění o ztrátu zubů u členů „dolní“ rodiny, a že členové „dolní“ rodiny trpí trvale shrbeným postojem, z důvodu nízkého stropu ve sklepení.

10.11 Použitá literatura

HALL, A., *Josef Fritzl: netvor z Amstettenu* / Allan Hall ; [z anglického originálu přeložila Bronislava Bartoňová] Praha: Práh, 2009. ISBN: 978-80-7252-248-4.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. ISBN: 80-7367-040-2.*

PARTH, CH., SLECK, M. *Tür zu im Kopf*. Stern. 2009. roč. 09, č. 14, s. 48-54

OCZERET, H. P. *Ein Haus des Grauens*. Stern. 2008, roč. 08, č. 19, s. 24-25

STRECK, M. , ARNSPERGER, M, ÖZLEM, G. et. *Die zwei Welten den Tyrannen*. Stern. 2008. roč. 08, č. 20, s. 30-48

VANIČKOVÁ, E. *Sexuální násilí na dětech: výskyt podoby, diagnostik, terapie, prevence*. Praha: Portál, 1999. ISBN: 80-7178-286-6.

Použité elektronické zdroje:

BBC News [online]. [cit. 20. 09. 2010]. Dostupný z <http://www.bbc.co.uk/news>

Das Handelsblatt [online]. [cit. 7. 10. 2010]. Dostupný z <http://www.handelsblatt.com>

10.12 Shrnutí výzkumu

Cílem výzkumu bylo odpovědět na výzkumnou otázku: „Jakým způsobem prezentují média incestní zneužívání?“ Dílčími otázkami výzkumu byly tyto otázky: „Jakým způsobem prezentují média osobnost pachatele? Jaké byly motivy k incestu dle médií? (původní rodina, životní okolnosti předcházející incestu, partnerské problémy) Jakým způsobem probíhalo sexuální zneužívání dle médií? Jaké jsou následky sexuálního zneužívání dle médií?“

Jakým způsobem prezentují média osobnost pachatele? Stěžejní v popisu osobnosti je popis Fritzla jako tzv. Dr. Jekyll a Hyde (rozdvojené osobnosti). Na povrch zdvořilý, rezervovaný a příjemný člověk, ale doma se chová jako arogantní, despotický, nemilosrdný, tyran zesměšňující manželku, který se projevuje potřebou dominance a kontroly. Ženy jsou pro něj „pouze“ prostředek na uspokojení. V tomto se všechna média shodují, rozdíl najdeme u Hall (2009), která mimo jiné se zabývá nezdravou láskou až skoro posedlostí Fritzla matkou. Popisuje Fritzla jako člověka, který svůj život stavěl na dvou základních pilířích a to byly ženy a jeho vzhled (již už od dospívání). Fritzl byl

extrémně perverzní. V BBC News je popis Fritzla doplněn o citovou nevyzrállost a zdraví v právním slova smyslu, toto v jiných zkoumaných médiích nenalezneme. V popisu osobnosti je dle mého názoru také důležitý bod nedostatek sebedůvěry u Fritzla (Hall, 2009), kterým můžeme vysvětlit, proč chtěl ženy ovládat a ponižovat. V on-line deníku Das Handelsblatt není vůbec řešena osobnost pachatele incestu. Popis osobnosti Fritzla se ve Sternu odlišuje od ostatních médií, v tom že tu nalezneme, jak Fritzl působil na ostatní lidi (jako zdvořilý, rezervovaný a příjemný člověk). Shoda v popisu je v pojetí Fritzla jako tyrana zesměšňující manželku, zde se toto shoduje s potřebou ovládat ženy u Hall (2009). A toto je také shrnuto pod potřebou dominance a kontroly v BBC News.

Jaké byly motivy k incestu dle médií? (původní rodina, životní okolnosti předcházející incestu, partnerské problémy) V prezentaci incestního zneužívání se projevil jako jeden ze zásadních rozdílů mezi médii a to v tom, že některá média vůbec neřeší motivy, které vedly pachatele ke spáchání incestu – je to např. u novin BBC News a Das Handelsblatt. Rozdílnost spatříme i v motivech, které vedli pachatele k spáchání incestu. Vzhledem k původní rodině jsou jako nejvíce ovlivňující osoby popsáni matka a otec. Hall (2009) popisuje Fritzlovy erotické fantazii s matkou, která ho podle jeho názoru v životě velmi ovlivnila. A zde také nalezneme zmínku o Fritzlově exhibicionismu. V časopisu Stern je popsán jako v jediném médiu transgenerační přenos, kdy otec bil matku. Fritzlova matka byla nemanželské dítě. Zde vidíme, že si toto přenesl do své současné rodiny (domácí násilí, adopce dětí z podzemí).

Dle Hall (2009) životní okolnosti, které vedli k incestu, by se dali popsat, že to byla tehdejší doba nacismu, kterou se snažil Fritzl zdůvodnit své chování. V jiných médiích nenalezneme tuto zmínku o době nacismu.

Dle Hall (2009) k partnerským problémům, které vedli k incestu, můžeme řadit odcizení Fritzla s manželkou, domácí násilí páchané na manželce. Časopis Stern vidí v partnerských problémech souvisejících s incestem pouze nenaplnění Fritzlových sexuálních fantazií. V BBC News a Das Handelsblatt se vůbec nezabývají motivy, které vedli Fritzla ke spáchání incestu.

Jaké jsou následky sexuálního zneužívání dle médií? Dle Hall (2009) v popisu následků sexuálního zneužívání jako v jediném zkoumaném médiu je zmíněn Stockholmský syndrom a nenávisť Elisabeth vůči svému otci. Většina médií popisovala

velmi shodně následky sexuálního zneužívání, kromě Das Handelsblatt, kde nejsou následky sexuálního zneužívání popsány.

Jakým způsobem probíhalo sexuální zneužívání dle médií? Všechna média popisovala, co se stalo, že došlo k incestnímu zneužívání, které trvalo 24 let, že Elisabeth byla vězněna ve sklepě, a že z tohoto incestu vzniklo 7 dětí. V popisu incestního zneužívání se pak jednotlivá média liší v množství informací, některá média popisují i rodinné zázemí Fritzla, jeho rodinu, manželku a jeho práci. Také je velice zajímavé se zamyslet, kolik prostoru jednotlivá média věnovala této kauze. Např. časopis Stern, když vydal svůj první článek o této kauze, tak tento článek měl pouze pár řádků, sice byl na dvou stranách formátu A4, ale byl spíše složen z fotografií domu, kde k incestu došlo, než z důkladného popisu kauzy. V dalších článcích, které vyšli v časopisu Stern, byla již kauza incestního zneužívání dopodrobna rozepsána.

ZÁVĚR

Problematika incestního zneužívání je stále aktuální. V problematice incestního zneužívání je velice důležitá prevence, aby děti věděly, co si k nim rodiče nesmí dovolit. Sociální pedagogika se mimo jiné zabývá i problematikou médií, jak média ovlivňují vnímání okolního světa. Pro sociální pedagogika je nutné uvědomění potřeby naučení práce s přijímanými informacemi, aby si člověk sám dokázal vytvořit svůj názor. Cílem výzkumu v praktické části bylo poukázat na rozdíly mezi médii v prezentaci incestního zneužívání. Mezi médii existují rozdíly v prezentaci incestního zneužívání, které naleznete popsány v praktické části této práce. V této práci naleznete propojení mezi teorií o incestním zneužívání a skutečnou kauzou incestního zneužívání. V teoretické části se zaměřuji na popis osobnosti pachatele, na který se v praktické části práce dívám z pohledů různých médií. Dalším propojením teorie s praxí jsou motivy incestu, které se dělí dle vztahu k životním okolnostem na původní rodinu, životní okolnosti předcházející incestu, partnerské problémy. Tyto části jsou názorně ukázány na této kauze, kde si můžeme povšimnout i toho, že některá média se nezabývají motivy vedoucími k incestu. V teoretické části naleznete popis průběhu sexuálního zneužívání a praktické části naleznete, jak konkrétně probíhalo sexuální zneužívání v kauze Fritzl. Neméně důležité je si také uvědomit následky sexuálního zneužívání na oběť, který naleznete popsány, jak v teoretické, tak v praktické části práce.

Dle Maxwella (2005) můžeme dělit přínos práce na intelektuální, praktický a personální. **Intelektuálním přínosem** je kritický přesah uvědomění, jak jsou lidé ovlivňováni médii, kde si čtenář může povšimnout rozdílu v prezentaci této kauzy jednotlivými médii. **Praktickým přínosem** je přehled dostupné teorie k problematice incestního zneužívání a praktické informace pro oběti zneužívání, v příloze naleznete kontakty na organizace pomáhajícím obětem sexuálního zneužívání. **Personálním přínosem** pro mou osobu je lepší porozumění této problematice.

Domnívám se, že mluvením o incestním zneužívání se může předejít určité tabulaci tohoto tématu, kdy se o této problematice na veřejnosti moc nemluví.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- FREUD, S. *Totem a tabu; Vtip a jeho vztah k nevědomí: teoretická část*. 1. vyd. Praha: Práh, 1991, ISBN 80-900835-1-X.
- GEIST, B. *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing, 1993. ISBN: 80-85605-28-7.
- HALL, A., *Josef Fritzl: netvor z Amstettenu* / Allan Hall ; [z anglického originálu přeložila Bronislava Bartoňová] Praha: Práh, 2009. ISBN: 978-80-7252-248-4.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. vyd. 1. Praha: Portál, 2005. ISBN: 80-7367-040-2.
- MATOUŠEK, O. *Základy sociální práce*. Praha: Portál, 2001. ISBN: 80-246-0279-2.
- MAXWELL, M. *Psychokybernetika – Nový způsob, jak získat od života více – další informace*. Praha: Pragma, 2005. ISBN: 80-7205-603-4.
- MUNKOVÁ, G. *Sociální deviace* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001, ISBN 80-246-0279-2.
- OCZERET, H. P. *Ein Haus des Grauens*. Stern. 2008, roč. 08, č. 19, s. 24-25
- PARTH, CH., SLECK, M. *Tür zu im Kopf*. Stern. 2009. roč. 09, č. 14, s. 48-54
- STRECK, M. , ARNSPERGER, M, ÖZLEM, G. et. *Die zwei Welten den Tyrannen*. Stern. 2008. roč. 08, č. 20, s. 30-48
- VANIČKOVÁ, E. *Sexuální násilí na dětech: výskyt podoby, diagnostik, terapie, prevence*. Praha: Portál, 1999. ISBN: 80-7178-286-6.
- VANIČKOVÁ, E. *Komerční sexuální zneužívání dětí*. 1. vyd. Praha: Česká společnost pro ochranu dětí – edice RŮŽOVÁ LINKA, 2004. ISBN 80-239-3443-0.
- WEISS, P. *Sexuální zneužívání – pachatelé a oběti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-7169-8. s. 17.
- WEISS, P. *Sexuální zneužívání – pachatelé a oběti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-7169-8. s. 57.
- WEISS, P., ZVĚŘINA, P. *Sexuální chování v ČR – situace a trendy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-558-X.
- WEISS, P. *Sexuální zneužívání dětí*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0929-5.

POUŽITÉ ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Zneužívání v rodině [online]. [cit. 7. 10. 2010]. Dostupný

z <http://sexualni.zneuzivani.cz/category/zneuzivani-v-rodine>

Následky sexuálního zneužívání [online]. [cit. 10. 2. 2010]. Dostupný

z <http://sexualni.zneuzivani.cz/dusledky/somaticke-nasledky>

Bílý kruh bezpečí [online]. [cit. 8. 10. 2010]. Dostupný

z http://www.bkb.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=240

Linka bezpečí [online]. [cit. 8. 10. 2010]. Dostupný z www.linkabezpeci.cz.

Co je důležité vědět o kvalitativním výzkumu? [online]. [cit. 30. 12. 2009]. Dostupný z

http://web.uni.utb.cz/cs/docs/Kvalitativn___v__zkum_-

[_NMgr..ppt?PHPSESSID=91c9e4e725d24ac7e258d5bc88eadc](http://web.uni.utb.cz/cs/docs/Kvalitativn___v__zkum_-_NMgr..ppt?PHPSESSID=91c9e4e725d24ac7e258d5bc88eadc)

Osobnost [online]. [cit. 17. 1. 2011]. Dostupný z <http://cs.wikipedia.org/wiki/Osobnost>

Média [online]. [cit. 7. 2. 2011]. Dostupný z <http://cs.wikipedia.org/wiki/M%C3%A9dia>

BBC News [online]. [cit. 20. 09. 2010]. Dostupný z <http://www.bbc.co.uk/news>

Das Handelsblatt [online]. [cit. 7. 10. 2010]. Dostupný z <http://www.handelsblatt.com>

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 <i>Popis osobnosti pachatele v mediích</i>	42
Tab. 2 <i>Motivy vedoucí k incestu ve vztahu k životním okolnostem dle médií</i>	46
Tab. 3 <i>Popis průběhu sexuálního zneužívání podle médií</i>	58
Tab. 4 <i>Popis následků sexuálního zneužívání dle médií</i>	63

SEZNAM PŘÍLOH

P I: Seznam organizací pomáhající obětem zneužívání.....77

PŘÍLOHA P I: SEZNAM ORGANIZACÍ POMÁHAJÍCÍ OBĚTEM ZNEUŽÍVÁNÍ

Bílý kruh bezpečí,

pomáhá obětem násilí, www.bkb.cz,

tel.: 251 512 299 (www.linkabezpečí.cz)

Centrum krizové intervence

nonstop linka 284 016 666

Dětské krizové centrum

tel.: 2 41 48 4 149

www.dkc.cz

Dětské krizové centrum

V Zápolí 1250

141 00 Praha 4-Michle

tel.: 02-41 48 05 11

linka důvěry nonstop: 02-41 48 41 49

e-mail: dkc@ditekrize.cz, www.ditekrize.cz

kontaktní osoba: Mgr. Zora Dušková

DONA linka

Pomoc osobám ohroženým násilím

tel.: 2 51 511 313

www.donalinka.cz

ELEKTRA

Michnova 1622

149 00 Praha 4

tel.: 02-72 91 11 10

e-mail: elektra@brailnet.cz

kontaktní osoba: Dr. Jiřina Dolanská

ENYA

Ekumenická síť pro aktivity mladých, o.s.

U nás 9

147 00 Praha 4

tel./fax:02-47 27 390

e-mail: KARO.adorf@t-online.de

kontaktní osoba: Ludmila Irmischer

Friedrich Ebert Stiftung, e. V.

zastoupení v ČR

Lazarská 6

120 00 Praha 2

tel.:02-24 94 80 88, 24 94 80 96

e-mail: fes@fespraf.cz, www.fesprag.cz

kontaktní osoby: Nicole Borůvka, Veronika Hubková

Fond ohrožených dětí

Na Poříčí 6

110 00 Praha 1

tel.: 02-24 22 11 37, 24 23 66 55

e-mail: fodeti@volny.cz, www.fod.cz

Grenzprojekt JANA

Burgstr. 1

D-93 437 Furth im Wald

tel.: +49 172-82 33 935

kontaktní osoby: Mgr. Lucie Černá, Mgr. Lenka Kurcová

Kancelář veřejného ochránce práv

Údolní 39

602 00 Brno

tel.: 05-42 42 38 11

www.ochrance.cz

kontaktní osoby: JUDr. Otakar Motejl, Mgr. Anna Šabatová

Krizové centrum Linky bezpečí

Ústavní 91/95

181 02 Praha 8

tel.: 0285 44 117

e-mail: h.halfarova@kclb.cz, www.kclb.cz

kontaktní osoba: PhDr. Hana Halfarová

LaStrada

P.O. Box 305

Liga lidských práv

Pomáhá obětem trestných činů. Více informací nalezneme na www.llp.cz.

Linka důvěry RIAPS

nonstop linka 222 580 697

Linka bezpečí

Je bezplatná telefonní linka s nepřetržitým provozem.

tel.: 116 111 nebo 800 155 555

www.linkabezpeci.cz

Městské centrum sociálních služeb a prevence

Chelčického 842/39

130 00 Praha 3

e-mail: luczka@mcssp.cz, www.mcssp.cz

kontaktní osoba: PaDr. Miroslav Luczka

Ministerstvo vnitra ČR

Obor prevence kriminality

Nad Štolou 3

P.O. Box 21/OP

170 34 Praha 7

tel.: 02-61 43 22 55

e-mail: lidprava@mvcv.cz, www.mvcv.cz

kontaktní osoba: PhDr. Radim Bureš

Nadace Naše dítě

Ústavní 91, Praha 8, www.nasedite.cz

Občanské sdružení Elektra

www.centrumelektra.cz

Projekt Šance

Ve Smečkách 28

110 00 Praha 1

tel.: 02-22 21 17 97

e-mail: sumegh.laszlo@volny.cz

kontaktní osoba: László Szümegeh

Policie ČR

Okresní ředitelství

Valdštejnova 2

350 15 Cheb

tel.. 0166-472 311

kontaktní osoba: Jiří Ištvaník

Projekt JANA

U nemocnice 148

344 01 Domažlice

tel.: 0189-778 222

kontaktní osoby: Mgr. Lucie Černá, Mgr. Lenka Kurcová

Rosa

centrum pro týrané a osamělé ženy

tel.: 241 432 466, 602 246 102¹²

Rozkoš bez rizika

Bolzanova 1

110 00 Praha 1

tel.: 02-24 23 44 53

e-mail: rozkoš@volny.cz

kontaktní osoba: PhDr. Han Malinová

Renáta Köttnerová

Krajský úřad Olomouc

Kosmonautů 10

779 00 Olomouc

tel.: 068-55 08 218

e-mail: kottnerova@volny.cz

Růžová linka

Česká společnost pro ochranu dětí na 3. LF

Ruská 87

100 00 Praha 10

tel.: 02-67 10 23 32

e-mail: eva.vanickova@lf3.cuni.cz

kontaktní osoba: Eva Vaničková

Telefonní linky pomoci:

158 Policie ČR

112 Tísňové volání

974 855 327 Služba kriminální policie a vyšetřování

974 855 594 - oddělení pro děti a mládež, OŘ Praha II

257 317 100 Bílý kruh bezpečí

800 155 555 Linka bezpečí

283 852 222 Rodičovská linka

<http://www.policie.cz/clanek/pachatel-znamy.aspx>

Úřad vlády pro lidská práva

Rada vlády České republiky pro lidská práva

Vladislavova 4

100 00 Praha 1-Nové Město

tel.: 02-96 153 224, 96 153 107 (Vaničková, 2004)